

การประเมินคุณลักษณะ แนวคิดและอุดมคติของสรรพสิทธิทำงานข่าวโทรทัศน์

แม้ว่าสรรพสิทธิ วิรัชศิริ จะไม่ได้ศึกษาทางด้านนิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ หรือการสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะในด้านข่าวโดยตรง เพราะในห้วงเวลาที่สรรพสิทธิเริ่มทำงานในปี พ.ศ.2498 นั้นประเทศไทยยังไม่มีการเรียนการสอนในด้านนี้ แต่สรรพสิทธิได้อาศัยการเรียนรู้จากการทำงานข่าวโดยเริ่มจาก การเป็นพนักงานข่าวต่างประเทศในกรมโฆษณาการ การเรียนรู้จากการทำงานในหน้าที่ และการไปร่วมทำงานหนังสือพิมพ์ ระหว่างที่เป็นหัวหน้าแผนกสื่อข่าว ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และเก็บเกี่ยวประสบการณ์จากการไปทำงานในสถานีวิทยุเสียงแห่งประเทศไทยและศึกษาวิชาถ่ายภาพ ที่สหรัฐอเมริกา รวมทั้งจากการคลุกคลีใกล้ชิดกับบรรดานักหนังสือพิมพ์ที่มีชื่อเสียงและความสามารถตั้งแต่วัยเด็ก พร้อมกับการศึกษาด้วยตนเองที่สรรพสิทธิเรียกว่า “ครูพักลักจำ” อันมีที่มาจากบุคลิกใฝ่รู้ด้วยตนเองของสรรพสิทธิ

สรรพสิทธิได้สร้างแนวคิดในงานข่าวโทรทัศน์จากประสบการณ์ต่างๆ และความสามารถโดยส่วนตัว โดยได้สังเกตเห็นศักยภาพของสื่อโทรทัศน์ในการใช้สื่อข่าวให้กับผู้ชม ไม่ว่าจะเป็นการเห็นภาพและเสียง ความรวดเร็วในการนำเสนอ และการเข้าใจให้ผู้ชมสนใจติดตามข่าวสารทางจอโทรทัศน์ รวมทั้งเข้าใจถึงผลกระทบของการออกอากาศรายการข่าวโทรทัศน์ต่อผู้ชม

ส่วนทางด้านของอุดมคติในการทำงานข่าวโทรทัศน์นั้น ลักษณะเด่นทางด้านอุดมคติของสรรพสิทธิที่สำคัญคือ การมองงานข่าวว่า เป็นเรื่องของ เกียรติและศักดิ์ศรีขององค์กรสื่อสารมวลชน ซึ่งจนถึงปัจจุบันนี้ ซึ่งรายการโทรทัศน์ทุกรายการกลายเป็นเรื่องการค้าไป แม้กระนั้นรายการข่าวโทรทัศน์ยังคงเป็นรายการเดียว ที่สถานีโทรทัศน์ทุกแห่งจะดำเนินการเอง ต่างจากรายการอื่นที่อาจจะขายเวลาให้กับเอกชน รายการข่าวโทรทัศน์จึงเป็นเสมือนรายการที่เป็นหน้าเป็นตา และแสดงภาพลักษณ์ของความเป็นสถานีโทรทัศน์แต่ละแห่ง ทั้งยังเป็นรายการที่ต่อเชื่อมความรู้ตึกนึกคิด ระหว่างผู้ชมกับสถานีโทรทัศน์ ได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ได้สังเกตเห็นความสำคัญของรายการข่าวโทรทัศน์ จึงถือว่า รายการข่าวจะต้องถูกควบคุมด้วยผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ด้วยตนเองหรือ ผู้ที่ได้รับการมอบหมาย

การชูประเด็นเรื่องเกียรติและศักดิ์ศรีนี้ มีอิทธิพลถึงการทำงานข่าวโทรทัศน์ของสรรพสิทธิ และในช่วงเวลาที่สรรพสิทธิได้ยุติการทำงานข่าวโทรทัศน์ ก็มีที่มาจากเกียรติและศักดิ์ศรีนั่นเอง ไม่ว่าจะจากช่วงเวลาแรกที่ลาออกจากบริษัท ไทยโทรทัศน์ และกรมประชาสัมพันธ์ และในช่วงเวลาที่ 2

จากสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 นอกจากนี้สรรพสิริยังได้แสดงออกถึงการเป็นสื่อสารมวลชนที่ดี ซึ่งในส่วนการวิเคราะห์ด้านอุดมคตินี้จะได้นำหลักจริยธรรมของสื่อมวลชนมาเปรียบเทียบ เพื่อที่จะเห็นถึงความเป็นจริงและอุปสรรคจากการใช้อุดมคติในการทำงานสื่อสารมวลชนของสรรพสิริ

ในการวิเคราะห์แนวคิดต่องานข่าวโทรทัศน์ของสรรพสิรินี้ ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วนคือ

1. การประเมินคุณลักษณะของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ตามกรอบแนวคิดเรื่องความเป็นผู้สื่อข่าวโทรทัศน์กับสรรพสิริ
2. แนวคิดของสรรพสิริในงานข่าวโทรทัศน์
3. อุดมคติของสรรพสิริในงานข่าวโทรทัศน์

ทั้งนี้เพื่อให้เห็นว่า ในค่านิยมของคุณลักษณะของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์นั้น เมื่อเทียบกับการทำงานจริงแล้วสอดคล้องกันอย่างไร และด้วยคุณลักษณะของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ในตัวสรรพสิริ ที่ได้ผ่านบทเรียนและประสบการณ์การทำงาน สรรพสิริมีแนวคิดในการเสนอข่าวโทรทัศน์อย่างไร และในการเสนอข่าวโทรทัศน์นั้น ได้แฝงไว้ด้วยคุณค่าอย่างไร

1. การประเมินคุณลักษณะผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ ตามกรอบแนวคิดเรื่องความเป็นผู้สื่อข่าวโทรทัศน์กับสรรพสิริ

ปัจจุบันการคัดเลือกผู้ที่จะเข้ามาเป็นผู้สื่อข่าวโทรทัศน์นั้น มักจะเลือกรับจากผู้จบการศึกษาทางด้านวารสารศาสตร์ สื่อสารมวลชนหรือนิเทศศาสตร์ หรือในงานที่ต้องใช้ผู้จบการศึกษาในแขนงวิชาเฉพาะ เช่น ในสายข่าวเศรษฐกิจ อาจต้องการผู้จบการศึกษาทางด้านเศรษฐศาสตร์ บางสถานีโทรทัศน์อาจจะเลือกรับจากผู้ที่เคยผ่านงานข่าวมาก่อน ซึ่งโดยสภาพการทำงานนั้นผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ควรมีคุณลักษณะอย่างไร หากวิเคราะห์ถึงความเป็นผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ จากการแสดงออกของสรรพสิริ ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลที่บุกเบิกงานข่าวโทรทัศน์คนแรกของไทย ก็จะช่วยให้เห็นได้ว่า ค่านิยมที่นักวิชาการสื่อสารมวลชนได้กล่าวไว้ กับการทำงานข่าวโทรทัศน์ในสภาพความเป็นจริงนั้นเป็นอย่างไร ลำพังการศึกษาในสถาบันการศึกษาทางด้านสื่อสารมวลชนอย่างเดียวคงไม่พอ เมื่อหน่วยงานข่าวโทรทัศน์ได้รับผู้ที่เข้าไปทำหน้าที่ผู้สื่อข่าวแล้ว ควรจะต้องพิจารณาในด้านพัฒนาการว่า ผู้นั้นมีคุณลักษณะของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์หรือไม่อย่างไร คุณลักษณะของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ในแต่ละด้านนั้น จำเป็นต่อพื้นฐานสำหรับการทำงานข่าวโทรทัศน์และพัฒนาการของการทำข่าวโทรทัศน์ในระยะต่อไป

การทำหน้าที่ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์เป็นการทำงานที่มีความแตกต่างจากผู้สื่อข่าวในสื่อประเภทอื่น ด้วยศักยภาพของโทรทัศน์ ที่ทำให้ผู้ชมโทรทัศน์ได้เห็นภาพและได้ยินเสียง การถ่ายทอดข่าวสารผ่านทางจอโทรทัศน์นั้น จึงต้องอาศัยความสามารถใน 2 ด้านด้วยกัน คือ การรับรู้ในงานวิชาชีพ (Perception of Occupation) และทักษะความสามารถหรือความเชี่ยวชาญเฉพาะ (Professional Skill)

1. การรับรู้ในงานวิชาชีพ ในงานข่าวโทรทัศน์ คือคุณลักษณะพื้นฐานที่จำเป็นต่องานสื่อสารมวลชน

2. ทักษะความสามารถหรือความเชี่ยวชาญเฉพาะ คือ การมีประสบการณ์หรือความเข้าใจความสามารถในงานเฉพาะ ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานข่าวโทรทัศน์ ไม่ว่าจะเป็น ความเข้าใจในเรื่องการใช้ภาพ ส่วนความเข้าใจในเรื่องการใช้เสียงนั้น งานข่าวโทรทัศน์ในยุคแรกๆ เนื่องจากขีดจำกัดทางด้านเทคโนโลยี ภาพยนตร์ข่าวช่วงแรกที่น่ามาออกอากาศทางโทรทัศน์ เป็นภาพยนตร์ข่าวดำและไม่มีเสียง ที่ถ่ายจากเหตุการณ์จริง

ในการศึกษาเรื่องนี้ ได้นำเอาแนวคิดความเป็นผู้สื่อข่าวและผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ ซึ่งมีนักสื่อสารมวลชนหลายท่าน ได้ให้คำนิยามไว้ โดยเฉพาะอิวอร์ ยอร์ก (Yorke, 1955: 10-11) อดีตผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการข่าวสถานีโทรทัศน์ บี.บี.ซี.แห่งประเทศอังกฤษ ซึ่งได้กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ ซึ่งเน้นลักษณะเด่นที่ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ควรมี 7 ประการ โดยพิจารณาจากคุณลักษณะของสรรพศิริ ซึ่งถือเป็นผู้สื่อข่าวโทรทัศน์คนแรกของไทย รวมทั้งทักษะของสรรพศิริที่มองว่า ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ควรมีคุณลักษณะอย่างไร ผู้วิจัยได้นำกรอบคุณลักษณะที่อิวอร์ ยอร์ก ได้กำหนดไว้ทั้ง 7 ประการ โดยได้แบ่งคุณลักษณะ จากการพิจารณาความสามารถของผู้ที่จะทำงานด้านข่าวโทรทัศน์ พร้อมทั้งได้นำคุณลักษณะของผู้สื่อข่าว ที่นักสื่อสารมวลชนท่านอื่นได้นิยามไว้มาเสริม เพื่อแสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะโดยรวมที่ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ควรมี

1. การรับรู้ในงานวิชาชีพ

- 1.1 มีการศึกษาดี การรู้ภาษาที่สองนับเป็นข้อได้เปรียบ
- 1.2 มีความสนใจในข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบัน
- 1.3 มีสิ่งยืนยันความใฝ่ฝันในการเป็นผู้สื่อข่าว
- 1.4 มีความสามารถในการเขียน

2. ทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะ เฉพาะสื่อสารมวลชนแต่ละสาขา

- 2.1 มีบุคลิกภาพเหมาะสม
- 2.2 สามารถทำงานหน้าจอโทรทัศน์ได้
- 2.3 มีความชำนาญอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

1.1 มีการศึกษาดี การรู้ภาษาที่สองนับเป็นข้อได้เปรียบ

ในการทำงานข่าวโทรทัศน์นั้น ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์จะต้องเป็นผู้มีการศึกษาที่ดีเป็นพื้นฐานในการทำงาน เนื่องในแต่ละวันจะต้องประสบกับเรื่องราวต่างๆ มากมาย พื้นฐานด้านการศึกษาช่วยให้เข้าใจเรื่องราวต่างๆ และงานข่าวโทรทัศน์เป็นงานที่ต้องอาศัยข้อมูลเป็นองค์ประกอบด้วย ในกรณีของสรรพสิริ นั้นแม้จะไม่ได้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีระหว่างที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เนื่องจากออกมาทำงานก่อน แต่สรรพสิริเป็นบุคคลที่ไม่หยุดนิ่ง เป็นผู้ค้นคว้าและใฝ่รู้ด้วยตนเอง มีนิสัยรักการอ่านหนังสือ นอกจากนี้ในสมัยที่สรรพสิริยังเป็นเด็กนั้นชอบฟังรายการวิทยุด้านความรู้ จากวิทยุแรม และขยายความรู้ที่ได้รับจากการฟังโดยไปค้นคว้าอ่านหนังสือ สรรพสิริกล่าวว่า ตนได้รับความรู้ต่างๆมากมายด้วยวิธีที่เรียกว่า “ครูพักลักจำ” คือหมายความว่า ได้รับการเรียนรู้การศึกษาผ่านทางสิ่งต่างๆที่แวดล้อม ควบคู่กับการศึกษาในระบบ นอกจากนี้ยังได้รับความรู้จากการทำงาน ซึ่งในช่วงชีวิตที่สำคัญคือ ระหว่างเป็นพนักงานแปลข่าวต่างประเทศของ กรมโฆษณาการก็ได้ช่วยให้สรรพสิริได้รับทราบข้อมูลข่าวสารต่างๆจากทั่วโลก ซึ่งได้ช่วงนี้สรรพสิริได้พัฒนาความสามารถในการอ่านได้เร็ว จับใจความได้อย่างรวดเร็ว และสามารถถ่ายทอดได้อย่างรวดเร็วด้วย

การศึกษาที่ดี เป็นที่มาของการเรียนรู้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อ สรรพสิริ กล่าวถึงคุณสมบัติในเรื่องนี้ “ผมมีคุณลักษณะที่ดีของคนข่าวอยู่หลายประการ ประการสำคัญคือการศึกษาเรียนรู้ และจดจำ แล้วนำมาใช้ประโยชน์หรือประกอบวิจารณ์ญาณการตัดสินใจในเวลาต่อมา” (สรรพสิริ วิวศิริ, ผมก็เป็นนัก(พากย์)มวย เอกสารยังไม่ได้ตีพิมพ์)

ผู้ที่มีการศึกษาดีมักจะมีคุณสมบัติที่ควบคู่ไปด้วยคือการจดจำที่ดี พิเศษ ขวลาวัณย์ ได้ระบุไว้ว่า คุณสมบัติประการหนึ่งของผู้ประกอบวิชาชีพทางด้านวารศาสตร์ คือมีความจดจำที่ดี (Recognition of story) เพราะงานข่าวพลาดไม่ได้ ซึ่งสรรพสิริเป็นผู้ที่มีความจดจำเหตุการณ์ได้ดี โดยในเหตุการณ์ที่ตนเองประทับใจ และเป็นประโยชน์แก่การดำรงความเป็นนักสื่อสารมวลชน

“ในก่อนแรกของช่วงเวลาดังกล่าวที่เป็นคนข่าว ผมมีอันเป็นต้องเร่งรีบเดินทางไปโน่นมานี้อยู่เสมอ จนแทบกล่าวได้ว่าหาผืนแผ่นดินไทยที่เท่าทั้งสองของผมไม่เคยย่างลงไปได้น้อยเต็มที เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเป็นธรรมดาอยู่เอง ที่ผมจะมีสถานที่ผ่านสายตาม่านความทรงจำไปแล้วมากมาย ในบางสถานที่ มีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน มีซอกมุมของเขาเหล่านั้น มีเหตุการณ์เรื่องราวที่น่าสนใจ ทั้งในทางดีที่อยากจดจำไว้ และในทางไม่ดีงามไม่ควรแก่การจดจำ แต่ก็ต้องบันทึกไว้ให้คนรุ่นหลังได้ร่วมรู้เห็นเป็นหลักฐาน เป็นอุทาหรณ์อนุสรณ์เตือนใจให้ปิดป้องกัน มีให้เหตุการณ์เช่นนั้นเกิดขึ้นได้อีก สถานที่เช่นนี้ผมมีอยู่หลายในความทรงจำ แต่ที่โดดเด่นที่สุดโดยมิได้เลื่อนกลางแม้เวลาแสนนานได้ผ่านไป คือส่วนหนึ่งของจังหวัดเพชรบูรณ์ที่เรียกว่า “เขาค้อ” ในสมองของผมมีข้อมูลเรื่องเกี่ยวกับ “เขาค้อ” สะสมอยู่มากมาย ทั้งที่เกิดขึ้นแต่ครั้งโบราณนานแสนนานก่อนผมเกิด หลายเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นร่วมสมัยในวัยทำงาน ในหน้าที่สื่อสารมวลชนคนหนึ่งของผม บางเหตุการณ์เกิดขึ้นในปัจจุบันและน่าจะมีความสำคัญไม่น้อยต่อชาติบ้านเมือง โดยฐานะเป็นนักวารสารศาสตร์ผู้หนึ่ง ผมถือเป็นหน้าที่ต้องนำเรื่องราวเหตุการณ์เหล่านี้ มาเสนอต่อสาธารณชน โดยเฉพาะที่เป็นคนรุ่นปัจจุบันและต่อไป ซึ่งอาจใช้เป็นข้อมูลประกอบพิจารณาอันสมควร ในการใช้ชีวิตนี้ให้มีคุณค่ายิ่งขึ้นแก่ตนและคนอื่น เพียงแต่ยังมีไม่ออกกว่า น่าจะกล่าวถึงในประเด็นใด” (สรรพสิริ วิริยศิริ, 2541: 89)

จากหนังสือ ผมเป็นคนข่าวคนหนึ่งก็แค่นั้น ซึ่งตีพิมพ์ในเดือนกันยายน พ.ศ.2537 ก็มีเหตุการณ์ต่างๆมากมายที่สรรพสิริสามารถที่จะจดจำชื่อตำแหน่ง ของบุคคลที่ตนเคยไปร่วมงานรวมทั้งสถานที่และลำดับเวลา และจนแม้วัยล่วงเลยเข้าสู่วัยชราแล้ว เหตุการณ์บางเหตุการณ์ในอดีตยังเป็นสิ่งที่จำได้ดี และหลายครั้งในการไปร่วมปาฐกถาหรือบรรยายในที่ต่างๆ ความทรงจำของสรรพสิริยังคงมีคุณค่าต่อผู้ฟังเสมอ

ในด้านคุณสมบัติของการเป็นผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ นอกจาก ฮิวอี้ ยอร์ด (York, 1995: 10-11) จะกล่าวว่า ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ควรเป็นผู้มีการศึกษาดีแล้ว การรู้ภาษาที่สองก็นับว่าเป็นข้อได้เปรียบ ในประเด็นนี้อาจจะกล่าวได้ว่า การศึกษาอีกในแง่หนึ่ง คือการศึกษาด้วยตนเอง ที่สรรพสิริเรียกว่า “ครูพักลักจำ” ซึ่งเป็นการศึกษาอีกรูปแบบที่ทำให้สรรพสิริมีความรอบรู้ เช่นการศึกษาภาษาอังกฤษด้วยตนเอง ความสามารถด้านภาษาอังกฤษได้แสดงออกตั้งแต่อยู่ในวัยรุ่น สรรพสิริได้แต่งหนังสือคู่มือนักกรรณคดี โดยแปลจากนิคยสารภาษาอังกฤษ และระหว่างศึกษาอยู่ในคณะปรัชญามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ก็ได้จัดการได้วิชาภาษาอังกฤษ และได้ก้าวสู่งานสื่อสารมวลชน จากการเป็นพนักงานแปลข่าวต่างประเทศของกรมโฆษณาการ ภาษาอังกฤษยังช่วยให้สรรพสิริได้ไปทำงานและศึกษาต่อในสหรัฐอเมริกา และเป็นพื้นฐานในการทำงานสื่อสารมวลชนในระยะต่อไป

เป็นเรื่องสำคัญ ผู้สื่อข่าวจะต้องแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้อย่างมีพลัง รวมทั้งสามารถสร้างจิตสำนึกทางสังคมได้ในระดับสูงและที่สำคัญผู้สื่อข่าวจะต้องไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

ซึ่งในคุณสมบัติข้อนี้หากพิจารณาจากคำนิยามของ นิติพนธ์ วิจิตรภาพและ บุพธนา จินดาภุต(2535) รวมทั้งครุณี หิรัญรักษ์ เช่นกัน ได้ระบุว่า เป็นคุณสมบัติสำคัญของ ผู้สื่อข่าว ซึ่งมองจากพื้นฐานว่าจะต้องมีบุคลิกอยากรู้อยากเห็น ซึ่งมีส่วนทำให้เกิดความ กระตือรือร้น สนใจเหตุการณ์รอบตัว ทำให้เกิดความสงสัยอยากรู้ถึงที่มาของเหตุการณ์

ก่อนที่สรรพศิริจะเริ่มงานสื่อสารมวลชนด้วยการเป็นพนักงานข่าวต่างประเทศ กรมโฆษณาการ สรรพศิริก็เป็นผู้ที่ค้นคว้าหาข้อมูลอยู่แล้ว “ตอนที่คืนรณพยายามจะเข้าทำงานเป็น คนข่าวสงครามให้ได้ฉัน ผมติดตามทุกข่าวต่างประเทศที่ปรากฏบนหน้าหนังสือพิมพ์ และทาง วิทยุกระจายเสียงและทุกสารคดีเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับข่าวเหล่านั้น ซึ่งกลายเป็นข้อมูลที่มี ประโยชน์อย่างยิ่งต่อหน้าที่คนข่าวต่างประเทศในเวลาต่อมา”(สรรพศิริ วิรัชศิริ, 2537: 25-26)

ความอยากรู้อยากเห็นเป็นพื้นฐาน ไปสู่ความสนใจในข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบัน ซึ่งเพิ่ม พูนไปสู่ความรอบรู้ในข้อมูลต่างๆ ซึ่งจากการทำงาน โดยเฉพาะในระยะที่เป็นพนักงานแปลข่าว ต่างประเทศของกรมโฆษณาการ ก็ทำให้สรรพศิริได้เรียนรู้ถึงคุณสมบัติของผู้สื่อข่าวที่ดี “ประสบการณ์แรกที่ได้รับก็คือ “จะเป็นคนข่าวที่ดี ต้องมีความรอบรู้ที่ค้นคว้าเสาะหาสะสม เก็บเป็นข้อมูล พร้อมทั้งจะนำมาใช้ให้ข่าวของคุณค่าได้ทุกเมื่อ”(สรรพศิริ วิรัชศิริ, 2537: 27)

ในแง่ความสนใจในข่าวและเหตุการณ์นั้น สรรพศิริมักจะติดตามเหตุการณ์ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ โดยเฉพาะข่าวต่างประเทศ ซึ่งสรรพศิริต้องทำงานในหน้าที่รับฟังข่าวจาก สำนักข่าวต่างๆ โดยเฉพาะในห้วงเวลาที่กำลังเกิดสงครามโลกครั้งที่สองนั้น ด้วยหน้าที่และความ รับผิดชอบแล้ว การติดตามข่าวต่างประเทศเป็น ไปอย่างใกล้ชิด “สำหรับพวกเราคนฟังข่าวจาก เครื่องรับวิทยุ ซึ่งใช้แบตเตอรี่รถยนต์จ่ายไฟแทนไฟโรงเพราะ โรงไฟฟ้าหามีไม่แล้วนั้น ท่านอาจารย์อธิบดีไพโรจน์ ชัยนาม(ผู้ช่วยอธิบดีกรมโฆษณาการขณะนั้น-ผู้แต่ง)กำชับกำชาว่า อย่างที่เครื่องรับวิทยุลงหลุมหลบภัยตามคนอื่นเป็นอันขาดขณะที่ทำหน้าที่อยู่ เพราะใครจะรู้ได้ว่า ในนาทินี้หนึ่งนาทิต่ออาจจะมีข่าวด่วนสำคัญประกาศออกมา เรารับฟังข่าวที่ระเบิดมหาประลัยที่ไม่ เคยมีใครรู้จักที่เมืองอิโรชิม่า เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม ปี 2488 และซ้ำอีกที่ที่เมืองนางาซากิในญี่ปุ่น เหมือนกันไปอีกสามวันให้หลัง ที่ทำให้สมเด็จพระจักรพรรดิฮิโรฮิโตะทรงประกาศยอมจำนน ไม่มี เงื่อนไขในวันที่ 15 สิงหาคม เหล่านี้มีหลักฐานอยู่ที่กรมโฆษณาการว่าเรารายงานได้ก่อนใครๆ เพราะการ ไม่ยอมผลัดละทิ้งหน้าที่อย่างเด็ดขาด”(สรรพศิริ วิรัชศิริ, 2537: 44)

สรรพสิริได้พัฒนาตนเองจากความอยากรู้อยากเห็น ในเรื่องข่าวสารจากต่างประเทศ ที่อาศัยฟังจากวิทยุต่างประเทศไปสู่การทำข่าวจริงด้วยตนเอง ซึ่งในลักษณะการทำข่าวในระยะแรกนั้นระหว่างปี พ.ศ.2498 - 2500 ที่สรรพสิริเริ่มงานข่าวโทรทัศน์ ประเทศยังคงปกครองในระบอบเผด็จการ เนื่องจากบ้านเมืองยังไม่เจริญมากนัก ประชากรยังมีน้อย ประกอบกับสังคมไทยยังไม่มี ความสลับซับซ้อนข่าวสารต่างๆ ภายในประเทศ จึงยังไม่มีมากนัก และเงื่อนไขของข่าวในเชิงข่าวอาชญากรรมนั้น มีหนังสือพิมพ์หลายฉบับที่เจาะข่าวแข่งขันกันอยู่แล้ว โดยมีโอกาสในการข่าวทำมากกว่าสื่อประเภทอื่น เพราะสื่อหนังสือพิมพ์ได้เริ่มพัฒนาวิธีการหาข่าวมาก่อน ในระยะแรก ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์จะอาศัยการหาข่าวจาก “โรงพัก” ซึ่งหมายถึงสถานีตำรวจ แต่ในขณะที่ บุคลากรในการทำข่าวโทรทัศน์จำกัดมากกว่า ไม่สามารถที่จะส่งคนไปรอทำข่าวตามสถานีตำรวจต่างๆ ได้ การทำข่าวมักจะทำข่าวในลักษณะเหตุการณ์โดยอาศัยการแจ้งข่าวเข้ามา และออกไปทำข่าวเพื่อนำมาออกอากาศในแต่ละวัน การรับรู้ในเรื่องราวที่เป็นข่าวได้ของสรรพสิริ จึงอยู่ที่ข่าวที่เป็นเหตุการณ์ต่างๆมากกว่า

ตัวอย่างเช่น การรายงานข่าวบรรยากาศการเมืองในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็น นายกรัฐมนตรีที่ไม่สงบนี้มีความเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา จึงเป็นเหตุการณ์อีกเหตุการณ์หนึ่งที่ สรรพสิริไม่อาจละเลย เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่หนึ่งตามรัฐธรรมนูญ ปี 2495 ในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2500 พรรคเสรีมนังคศิลาของจอมพล ป.พิบูลสงคราม ซึ่งเป็น หัวหน้ารัฐบาลจะต้องทำทุกอย่าง เพื่อให้ได้ชัยชนะในการเลือกตั้ง ในขณะที่สรรพสิริเห็นว่า ควรต้องให้ประชาชนร่วมรู้เห็นเป็นพยาน ด้วยการใช้กล้องโทรทัศน์สอดส่องความเป็นไป ในการเลือกตั้ง มาเสนอตามหน้าที่ของสื่อสารมวลชน สรรพสิริได้อาศัยคุณลักษณะไวต่อการรับรู้หรือจะเรียกว่า มีจมูกไวต่อข่าวในการทำข่าวนี้นี้ เมื่อพบสิ่งผิดสังเกตในการเลือกตั้ง “ตอนปิดหีบบัตรเลือกตั้งที่ อำเภอหนึ่งของกรุงเทพฯ ที่ขึ้นชื่อลือชาว่ามีพลร่มไฟฟ้ชุกชุม ดากล้องของผมหรือผมเองก็จำไม่ได้ค้นใช้ “คาทิกซ์” ยี่ห้อ “ไบแล็กซ์” ส่องไปเห็นว่า ทั้งๆ ที่มีจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงไม่มากมาย แต่หีบบัตรนั้นจึงแออัดด้วยบัตรมากมายโขงขนาดนั้น จึงถ่ายเอาภาพเหตุการณ์ไว้อย่างละเอียด ละออ “ไอ้ปู้” ล้างหนังมันนั่นเสร็จที่บางขุนพรหม เอามาวางไว้ที่โต๊ะตัดต่อ หนอยพอผมจะลงมือตัด ฮ้าว อันตรธานไปไหน ไม่มีใครรู้เสียแล้ว ได้ข่าวภายหลังว่า ท่านผู้ใหญ่ไม่พอใจมากที่ทีวีแทนที่จะช่วยฝ่ายรัฐบาล ค้นไปคอยจับผิดเสียนี้ มันน่าหนัก” (สรรพสิริ วิจารณ์, 2537: 101-102)

ความสนใจในข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบันนี้เป็นพื้นฐานไปสู่คุณลักษณะอื่นๆ เช่น การไวต่อการรับรู้ ความเป็นคนขี้สงสัย ฯลฯ คุณ ธีรวัชรภักดิ์มองว่าผู้สื่อข่าวต้องมีลักษณะของ การไวต่อการรับรู้ (Surveillance) หมายถึงการไวต่อการรับรู้ในสิ่งที่เกิดขึ้นรอบด้าน โดยเฉพาะด้าน

ถึงแวดลอมทางสังคม ซึ่งเป็นที่มาของข่าวในแต่ละวัน ในขณะที่พิศมูฐ ชาวลาธาวัช(2525) มองคุณสมบัตินักสืบข่าวในลักษณะสอดคล้องในข้อนี้ว่า ต้องมีความเป็นคนที่สงสัย ซึ่งจะมีผลทำให้ ผู้สืบข่าวมองเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงแตกต่างไปจากผู้อื่น และก่อให้เกิดความรู้ลึกที่อยากรู้ อยากเห็น พิศมูฐ ชาวลาธาวัชยังกล่าวถึง คุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพด้านวารสารศาสตร์ว่า ต้องมองเหตุการณ์แตกต่างไปจากบุคคลอื่น นั่นคือการเสาะแสวงหาข้อเท็จจริง ก่อนหรือหลัง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อรายงานสิ่งที่หามาได้ให้สังคมรู้

นอกจากนี้ นิติพัฒน์ วิจิตรภาพและยุทธานา จินดาภูก ยังเห็นว่า ผู้สืบข่าวควรมีคุณสมบัตินักสืบข่าวไวค่อข่าว(Nose for news) ซึ่งเปรียบเสมือนมีประสาทสัมผัสที่ 6 ทำให้สามารถแยกแยะ ข้อเท็จจริงที่มีคุณค่าทางข่าวออกจากข้อมูลทั้งหมด รวมทั้งแยกแยะเงื่อนงำที่แฝงอยู่ในข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุการณ์ออกมาเพื่อนำไปสู่การเปิดโปงพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งในคุณสมบัติข้อนี้ในการที่จะมี จมูกไวค่อข่าวนั้น พื้นฐานต้องเป็นคนช่างสังเกต(Observance)

สรรพสิริได้เล็งเห็นความสำคัญของคุณสมบัติในข้อนี้ ตั้งแต่เป็นพนักงานแปลข่าวต่างประเทศ “ภาวะสำคัญคือ การถอดข้อความจากข่าววิทยุโทรเลขต่างประเทศ ทุกชิ้นจากทุกแหล่งทุก ฝ่าย ให้ได้ความเป็นภาษาไทยครบถ้วนตรงตามความหมายไม่ผิดเพี้ยนเพื่อรวบรวมเสนอต่อ ผู้บังคับบัญชาสามารถวิเคราะห์วิยหาความจริงให้ได้จากบรรดาข่าวที่มักแฝงไว้ด้วยการ โฆษณาชวนเชื่อและอาจจะมีเลศนัย เช่น การใช้ข้อความเป็นรหัสหรือเป็นการนัดหมายอะไรสักอย่างก็คอง พยายามหาความจริงให้ได้ เพื่อประ โยชน์แก่การวินิจฉัยดำเนินนโยบายและปฏิบัติการ ได้ด้วยความ ถูกต้องเหมาะสม”(สรรพสิริ วิรยศิริ, 2537: 19)เป็นผู้ที่เก็บรายละเอียดของเหตุการณ์ได้ดี รวมทั้งมี ประสบการณ์ในการค้นคว้า ยังรายชื่อบุคคลในข่าวแล้วสรรพสิริ

1.3 มีสิ่งยืนยันความใฝ่ฝันในการเป็นผู้สืบข่าว

อีวอร์ ยอร์ค(yorke, 1995: 10 -11) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้สืบข่าวโทรทัศน์ที่ควรมีใน ข้อหนึ่งว่า มีความใฝ่ฝันในการเป็นผู้สืบข่าวและต้องมีสิ่งยืนยัน เพื่อเป็นเครื่องบ่งชี้ความสนใจที่ แท้จริงได้ คุณสมบัติข้อนี้แม้ในนักสื่อสารมวลชนหลายท่านจะไม่ได้ระบุไว้ แต่ก็ป็นข้อสำคัญ ข้อหนึ่งในการแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการเป็นผู้สืบข่าว ซึ่งสรรพสิริได้แสดงความตั้งใจนี้ ตั้ง แต่ก่อนจะเริ่มทำงานครั้งแรกในกรมโฆษณาการว่า ต้องการเป็นผู้สืบข่าวสงคราม และเมื่อได้ รับผิดชอบงานในฐานะหัวหน้าแผนกสืบข่าว กองหนังสือพิมพ์ กรมโฆษณาการในเวลาต่อมา ก็ทำ ให้สรรพสิริได้มีความสนใจและเรียนรู้ในการทำงานข่าวมากขึ้น

หลังจากการสะสมประสบการณ์ในสหรัฐอเมริกา เมื่อกลับมาทำงานเป็นหัวหน้าแผนกโทรภาพคนแรกและคนเดียว ของกรมโฆษณาการ จนได้เป็นหัวหน้าฝ่ายข่าวและการประกาศของบริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด สรรพศิริได้ก็มีความมุ่งมั่นในการทำข่าวโทรทัศน์ จนถึงกระทั่งถูกปลดและลาออกจากราชการ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในการทำงานสื่อสารมวลชนหลายครั้ง แต่ความมุ่งมั่นในการเป็นคนข่าวโทรทัศน์ของสรรพศิริไม่เคยแปรเปลี่ยน สรรพสิริบันทึกเรื่องราวที่แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการใช้ชีวิตเป็นผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ในหนังสือ “ผมเป็นคนข่าวคนหนึ่ง ก็แค่นั้น” ที่แต่งขึ้นเพื่อเล่าถึงประสบการณ์ในการทำงาน “สิ่งที่ “สรรพศิริ” โปรดปรานคือการเป็นคนข่าว โดยเฉพาะเป็นคนข่าวที่อยู่หลังกล้องถ่ายหนัง เพราะเชื่อว่าภาพที่ดีภาพเดียวมีค่ากว่าคำพูดตั้งพัน แล้วภาพตั้งพันตั้งหมื่นที่พรังพรูผ่านเลนส์ฟิล์มหนังจะมีคุณค่าเพียงไหน ถ้ารู้จักใช้ทุกภาพให้มีคุณค่า”(สรรพศิริ วิจารณ์, 2537: 149)

แม้ในระยะเวลาที่สรรพศิริลาออกจากรมประชาสัมพันธ์ในปี พ.ศ.2500 หลังถูกปลดจากการเป็นหัวหน้าฝ่ายข่าวและการประกาศ และหัวหน้าฝ่ายช่างภาพของบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด สรรพศิริต้องออกไปทำบริษัทโฆษณาส่วนตัว มีผลงานออกมาจำนวนมาก จนสามารถขยายกิจการได้อย่างชัดเจนในปี 2508ก็ตาม แต่สรรพศิริก็ยังตั้งความหวังที่จะกลับไปทำงานข่าว “ในกันขี้ของหัวใจ ผมไม่ต้องการเป็นอะไร นอกจากเป็นคนข่าวทีวี ผมจะต้องเป็นคนข่าวทีวีอีกครั้งให้ได้” (สรรพศิริ วิจารณ์, 2537: 114)

1.4 มีความสามารถในการเขียน

ปฏิเสธไม่ได้ว่างานข่าวโทรทัศน์ไม่แตกต่างจากงานข่าวด้านอื่น ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเขียนและการเข้าถึงแง่มุมของข่าว ซึ่งหมายถึงการจับประเด็นข่าว ส่วนความสามารถในการเขียนของสรรพสิรินั้น นับจากเริ่มเขียนหนังสือเล่มแรกความหนา 500 หน้า เกี่ยวกับรถยนต์ ในวัย 17 ปีของสรรพศิริ จนถึงทุกวันนี้สรรพสิริยังคงค้นคว้าและเขียนหนังสือ แม้จะได้ลงตีพิมพ์ในนิตยสารหรือหนังสือต่างๆหรือไม่ก็ตาม ดังนั้นตามคุณลักษณะของการเป็นผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ในนิยามของอิเวอร์ ยอร์ค ล้วนเป็นสิ่งที่มืออยู่ในความเป็นสรรพศิริ ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์คนแรกของไทยทั้งสิ้น

เป็นผู้ใช้ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย (Clarity) ทักษะอย่างหนึ่งของสรรพศิริคือในงานเขียนหนังสือต่างๆ สรรพศิริจะสามารถใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย นั่นก็คือภาษาที่ใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวัน และเป็นภาษาที่ทำให้มองเห็นภาพได้ดี แม้แต่ใช้การเขียนหนังสือ เช่น การบรรยายเรื่องการแข่งขันชกมวย “ที่จำได้ไม่มีสื่อก็วันที่ไปพากย์มวยชิงแชมป์โลกที่ “จิ้งเหลนไฟ” จำเริญ ทรงกิตติ์รัตน์พยายามจะแย่งเข็มขัดจาก “ไอ้ก้านยาว” จิมมี่ คาร์ทเธอร์ ที่สนามกีฬาแต่ไม่สำเร็จเพราะ

พระพิรุณเจ้ากรรมซัดจี้ๆลงมาไม่ปราณีปราศัย ในที่สุดคนกมวยทั้งคู่ต้องถอดเกือกเหลือดินเปล่า ขึ้นชดหมัดกันสุดสุดกลางน้ำเจิ่งนองเวทีจนนักมวยไทยพ่ายคะแนนไปในที่สุด” (สรรพสิริ วิจารณ์, 2537: 88) สามารถใช้คำต่างๆในภาษาไทยที่สื่อความหมายได้ดี เช่น การให้สัมภาษณ์เรื่อง “ผมมีอุดมการณ์” “สิ่งหนึ่งที่แฝงเร้นอยู่ในใจผมตลอดเวลาที่ทำงาน ถ้าเรียกง่ายๆ ก็ต้องเรียกว่า อุดมการณ์ แต่อุดมการณ์อาจจะไม่ทำให้คุณอุดมเงิน แต่ถ้าจะมีอะไรต่ออะไร ไปข้างหน้า มีความผันผวนในชีวิต สิ่งนี้จะทำให้คุณมีความอุดมในใจ ทั้งใจคุณเองและใจคนอื่น อย่างผม ผมถือว่าผมมีอุดมการณ์และค่อนข้างจะรุนแรงจนเกินเหตุไปด้วย ซึ่งทำให้ขาดความอุดมเงินอย่างมาก แต่ผมถือว่ายังอุดมในจิตใจ ผมยังรู้สึกภูมิใจว่า ผมไม่ได้เสียชาติเกิดมา ผมยังอุดมอยู่ในจิตใจ” (สรรพสิริ วิจารณ์, 2527: 85)

โดยเฉพาะในการรายงานข่าวนั้น สรรพสิริสามารถจับประเด็นในการเขียนได้อย่างรวดเร็ว เช่น ข่าว รถชนกันที่ถนนราชดำเนิน “ผมยังจำได้ เมื่อเราเริ่มงานเสนอข่าวของ ท.ท.ท. ด้วยนักข่าวเพียงคนเดียว วันหนึ่งข่าวมีเขอะเหมอนน้ำในทะเลทรายซาฮารา กำลังขึ้นมอหามะจะยกอยู่บนเจดีย์ชั้นสามของ ท.ท.ท. ก็พอดี-โครม รถกูดังเถ็กบรทุกขนมเต็มพลึกควักกลางราชดำเนินเพราะปะทะเข้ากับแท็กซี หวานข่าวหนึ่งในค่ำวันนั้น “แท็กซีปะทะรถบรทุกเถ็กกลางสี่แยก ท.ท.ท. ขนมในรถบรทุกกระจายเถ็กถนนราชดำเนิน เด็กๆ วิ่งเก็บกินกันกรูกรียวร้องว่า รถชนกันคราวนี้ ร่อยจริง”(สรรพสิริ วิจารณ์, เอกสารแผ่นพับแจกในการเปิดสำนักงานโฆษณาสรรพสิริ, 49)

การเข้าสู่อาชีพสื่อสารมวลชนด้านข่าวโทรทัศน์ของสรรพสิริ ซึ่งประกอบด้วยความสามารถทางด้านงานเขียนนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของอังคณา รุ่งพรนุรักษ์(2535)ซึ่งพบว่าทักษะทางด้านงานเขียนที่มีอยู่ก่อนแล้ว เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดแรงบันดาลใจให้เข้าสู่อาชีพนักข่าว

2. ทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะ

ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ควรจะเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ ในแตกต่างจากผู้สื่อข่าวในสื่ออื่นๆ ความเชี่ยวชาญเฉพาะนี้เป็นองค์ประกอบทำให้สามารถปฏิบัติงานข่าวโทรทัศน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพที่ดี และสนองต่อคุณสมบัติของความเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องทำงานแข่งกับเวลา และแข่งขันกับสื่ออื่นๆ

2.1 มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม

ในการทำงานข่าวโทรทัศน์นั้น เป็นงานที่ผู้สื่อข่าวต้องทำงานเกี่ยวข้องกับผู้อื่นหลายฝ่าย รวมทั้งต้องเกี่ยวข้องกับอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในงานข่าวโทรทัศน์ ยิ่งในยุคปัจจุบันอุปกรณ์เหล่านี้มีการพัฒนามากขึ้นตามลำดับ ช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานได้ดีขึ้น ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ จึงต้องมีความสามารถและบุคลิกภาพที่เหมาะสม

อีวอร์ ยอร์ก ได้ย้ำให้เห็นว่า บุคลิกภาพที่เหมาะสม เพราะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งหมายถึงต้องมีความคล่องแคล่วว่องไว สามารถใช้อุปกรณ์ต่างๆเหล่านั้นได้ และผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ต้องตระหนักถึงการทำงานเป็นทีม หมายถึงการมีมนุษยสัมพันธ์สามารถเข้ากับผู้อื่นได้ดี

การทำหน้าที่ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ของสรรพสิริ ประสบความสำเร็จส่วนหนึ่งมาจากการมีบุคลิกภาพที่ดี ผู้สื่อข่าวควรมีบุคลิกภาพเป็นคนที่เชื่อมั่นตนเอง ในการแสดงออก ซึ่งจำเป็นต่อการเป็นผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ที่ต้องออกไปทำข่าวและการนำเสนอทางหน้าจอทีวี ประยูร จรรย์วณิช นักเขียนการ์ตูนที่ล่วงลับไปแล้ว กล่าวถึงคุณสมบัตินี้ในเรื่องความเชื่อมั่นตนเองของสรรพสิริ “คุณสรรพสิริ วิรัชศิริ สมควรจะเป็นบุคคลตัวอย่างได้อย่างดี เขาเป็นแบบฉบับของคนสร้างตัวของตัวด้วยความมั่นใจ”(ประยูร จรรย์วณิช, เอกสารแผ่นพับเนื่องในโอกาสเปิดสำนักงานโฆษณาสรรพสิริ: 22)

นอกจากนี้ผู้สื่อข่าวต้องสามารถแสดงความเห็นทางการเมืองได้อย่างมีพลัง สามารถสร้างจิตสำนึกทางสังคมได้ในระดับสูง สรรพสิริได้แสดงความคิดเห็นถึงการประชาสัมพันธ์ของรัฐบาลว่า “ในฐานะที่เป็นนักประชาสัมพันธ์คนหนึ่ง ผมมีความเห็นว่ารัฐบาลสมัยนั้นก็เช่นเดียวกันกับรัฐบาลอีกหลายต่อหลายสมัยที่ผ่านมาที่ทำอะไรไม่สำเร็จด้วยดีเท่าที่ควร เพราะสาเหตุสำคัญคือขาดการประชาสัมพันธ์ที่จริงใจทำให้เกิดความโปร่งใสในทุกสิ่งที่ทำ”(สรรพสิริ วิรัชศิริ, “หยินหยางที่เขาถือ” เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์, 5)

พิศิษฐ์ ขวาทราช(2525)กล่าวว่า การเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (Pleasant) เป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อสารมวลชนที่ดี ก็คือการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งสรรพสิริมีอุปนิสัยนี้ตั้งแต่วัยเด็กที่เข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมเทพศิรินทร์ โดยปกติเป็นคนเฮฮา มีอารมณ์ขันและสนุกสนาน เป็นคนเปิดเผย จึงเป็นคนที่มีเพื่อนมาก ประกวอด สมบัติทวี อดีตเลขาอนุการ

กรมประชาสัมพันธ์ได้กล่าวถึงอุปนิสัยของสรรพสิริ“สำหรับด้านบรรดาพวกเพื่อนฝูง,ครอบครัว
ผมก็เห็นว่า คุณสรรพฯคบได้ทั่วไปและคนทั่วไป คบได้ ในด้านสนุกสนาน เฮฮา คึ้ม เดินทวิส
ร้องเพลง คำพูดตลกขบขัน(ในเชิงกะเจ้าเข้าเหย่) ก็เป็นไปอย่างสุดเหวี่ยงและไม้อั้น” (ประกวด
สมบัติทวี, เอกสารแผ่นพับเนื่องในโอกาสเปิดสำนักงานโฆษณาสรรพสิริ, 10)

ในการทำข่าวการสู้รบระหว่างรัฐบาลและฝ่ายคอมมิวนิสต์ สรรพสิริก็ได้รับการอำนวยความสะดวกจากกรมประชาสัมพันธ์ที่ดี “คอมมิวนิสต์พยายามบุกอย่างเอาเป็นเอาตายในยุทธการ
ชิงเขาค้อ แต่ทหารไทยก็ต่อสู้อย่างยอมตายถวายชีวิตเช่นกัน ยุทธการบริเวณเขาค้อนี้จึงอยู่ในความ
สนใจอย่างยิ่งของผมที่เกาะติดสถานการณ์ตลอดเวลา ตั้งแต่ที่เริ่มทวีความรุนแรงในปี 2512
จนกระทั่งเมื่อเหตุการณ์เริ่มเบาบางตั้งแต่ปี 2518 จนสงบลงในไม่กี่ปีต่อมา โดยตลอดเวลาเหล่านี้
ผมได้รับความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการทำหน้าที่สื่อมวลชนเป็นอย่างดีจากนายทหาร
ตำรวจ ซึ่งมีทั้งรุ่นพี่และรุ่นน้อง สำหรับนายทหารนั้นส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันมาตั้งแต่
เวียงคานาม ” (สรรพสิริ วิจารณ์, “หยินหยาง”ที่เขาชื่อ เอกสารยังไม่ได้ตีพิมพ์) “ในชีวิตความเป็น
คนข่าว ผมได้รับความฮารีเกือตูด จากเพื่อนพ้องคนสีกากี้ทั้งรุ่นพี่และรุ่นเพื่อนมากมาย ขอภัยที่
ไม่มีโอกาสขอบคุณได้ทั้งหมด”(สรรพสิริ วิจารณ์, 2537: 145)

สรรพสิริมักจะเป็นผู้ไม่ถือตัวในระหว่างการทำงาน เมื่องานเสร็จในแต่ละวันก็จะมีการ
สังสรรค์กับบรรดาพนักงาน แต่ในระหว่างการทำงานก็จะทำอย่างจริงจัง จากกรมประชาสัมพันธ์
ที่คินั่นเอง ทำให้รู้จักผู้คนมากมาย จนสามารถรวบรวมตั้งคณะ ไทยช่วยไทย ระหว่างที่ดำรง
ตำแหน่งผู้จัดการบริษัทไทยโทรทัศน์ ปรากฏว่าได้รับการสนับสนุนอย่างมาก

2.2 สามารถทำงานหน้าจอโทรทัศน์

ส่วนการมีบุคลิกหน้าตาและน้ำเสียงที่ดีเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปนั้น สรรพสิริเป็นผู้มีคุณ
ลักษณะนี้อย่างชัดเจน “คุณสรรพสิริ วิจารณ์ตอนที่รู้จักมักจี่กันหนั้น กำถึงหนุ่มพื่ออยู่เมื่อ
พ.ศ.2485”(ประมุท อุณหภูม เอกสารแผ่นพับเนื่องในโอกาสเปิดสำนักงานโฆษณาสรรพสิริ
11 มิถุนายน 2508 หน้า 20) การฝึกฝนการใช้เสียงในรูปแบบงานต่างๆ มาเป็นเวลานาน เช่น
การทำงานในตำแหน่งหัวหน้าแผนกปาฐกถาของกรมโฆษณาการ การเป็นผู้ประกาศข่าวและทำ
รายการต่างๆ เช่น ละครวิทยุ สารคดี ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยและสถานีวิทยุ
ท.ท.ท.ของบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด การตั้งสมประสงค์ด้านการใช้เสียงและเป็นผู้ที่มี

น้ำเสียงดี เป็นคุณสมบัติอันโดดเด่นของสรรพสิริ “ข้าพเจ้ากล่าวขึ้นขึ้นลงไว้ในที่นี้ได้เลยว่า หนึ่งในจำนวนที่ค่อนข้างน้อยเต็มทีของนักโฆษณาที่สามารถโฆษณาดังๆ โดยรู้ฟังไม่หนวกหูนั้น ได้แก่คุณสรรพสิริ วิจารณ์ แห่งสำนักงานโฆษณา “สรรพสิริ” อย่างไรก็ตามแต่เสียงโฆษณาดังๆ ของคุณสรรพสิริ วิจารณ์ ได้ยินได้ฟังกันอยู่ทุกวันนี้ นั้น ถ้าเจียบไปเสียก็ทำให้ออกจะรู้สึกว่าคุณขาดอะไรที่ควรแก่การรับฟัง ไปเสียด้วยซ้ำ”(ประหยัด ศ.นาคะนาท เอกสารแผ่นพับเนื่องในโอกาสเปิดสำนักงานโฆษณาสรรพสิริ 11 มิถุนายน 2508 หน้า 18) “พอผมขึ้นนั่งแท็กซี่ที่ไร โซเฟอร์เป็นถามว่า “หมูนี้อะไรไม่ พากย์มวดยล่ะครับ” ผมต้องเสียเวลาชี้แจงไปตลอดทางว่า “นั่นคุณสรรพสิริ วิจารณ์ต่างหาก” ผมจึงจับเค้าได้ว่า น้ำเสียงคุณสรรพสิริ วิจารณ์ เป็นเสน่ห์มีคนติดงอม นี่คือจุดเด่นของคุณสรรพสิริ วิจารณ์ ที่ผมสรรเสริญ”(สันตสิริ, เอกสารแผ่นพับเนื่องในโอกาสเปิดสำนักงานโฆษณาสรรพสิริ, 6)

สรรพสิริกล่าวถึงตัวเองว่า “เป็นคนช่างพูด เป็นคนที่คล่องกว่าคนอื่น เป็นผู้ประกาศวิทยุแห่งประเทศไทย พอหัวหน้าแผนกปาฐกถาวางลง จึงเป็นหัวหน้าแผนกปาฐกถา 1 ปี (สรรพสิริ วิจารณ์, สัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2540)

2.3 มีความชำนาญในด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง

ตามนิยามของฮิวอี้ร์ บอร์ก ได้สังเกตเห็นคุณสมบัติของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ว่า จะต้องมีความชำนาญอื่นๆ เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องตัดต่อภาพและกล้องถ่ายภาพ เป็นต้น

การทำหน้าที่ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ แตกต่างจากการทำหน้าที่ผู้สื่อข่าวในสายวิชาชีพสื่อมวลชนอื่นๆ เพราะนอกจากจะต้องมีความรู้ความสามารถในการสื่อข่าวที่เป็นตัวหนังสือแล้ว ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ ยังต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของภาพ เพราะเป็นสื่อที่สามารถทำให้เห็นด้วยภาพดังที่สรรพสิริขนานนามว่า “ตาทิพย์” การตระหนักความสำคัญและความเข้าใจในเรื่องภาพนั้น สรรพสิริได้ให้ความเห็นว่า “อย่างทีกล่าวกันว่าภาพที่ดีภาพเดียวอาจสื่อความหมายได้มากกว่าคำพูดตั้งพัน ผมอยากเป็นผู้สื่อข่าวที่สื่อความหมายด้วยคำพูดและภาพ”(สรรพสิริ วิจารณ์, 2537: 29) นอกจากนี้ความสามารถอันโดดเด่นของมาร์กาเร็ต บอร์ก ไวท์ นักข่าวและช่างภาพชาวอเมริกันที่เป็นบุคคลในอุดมคติของสรรพสิรินั้น ก็คือ การเขียนข่าวด้วยภาพ

สรรพสิริได้เป็นบุคคลที่คุ้นเคยการใช้ภาพตั้งแต่สนใจเล่นกล้องถ่ายภาพตั้งแต่อายุในวัยหนุ่ม ต่อมาในระหว่างไปทำงานในสถานีวิทยุเสียงอเมริกา ที่มหานครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ได้ไปสมัครเรียนวิชาการถ่ายภาพที่สถาบันนิวยอร์ก อินสติติว ออฟ โฟโตกราฟฟี อย่างไรก็ตาม

ความสามารถในเรื่องของการถ่ายภาพนั้นสรรพสิริเห็นว่า ต้องอาศัยความชำนาญมากกว่า “วิชาการ ที่ผมได้รับจาก “นิวยอร์ก อินสตีติว ออฟ โฟโตกราฟี” ก็แค่กดชัตเตอร์เป็นเอา “เพลท” หรือว่า “ซีดฟิล์ม” จากกล้อง ไป “ล้าง” เป็นแล้วก็ทำยังไงจะขยายออกมาเป็นรูปถ่ายหาเงินใช้ได้เป็น แต่ที่ จะทำยังไงถึงจะบรรลุความหมายเท่ากับคำพูดตั้งพันคำเข้าไปในแต่ละภาพได้นั้น ต้องหาความ ชำนาญเอาเอง (สรรพสิริ วิรัชสิริ, 2537: 75)

ความชำนาญที่สรรพสิริกล่าวถึงนั้น เกิดจากใจรักในงานด้านถ่ายภาพ และได้อาศัยการ ถ่ายภาพทำรายได้ในระหว่างที่อยู่ในอเมริกา หลังจากนั้นกล้องที่พกติดตัวจากประเทศไทยไปแลกเปลี่ยน กล้องถ่ายภาพสำหรับช่างภาพมืออาชีพ “จาก “สปิคคราฟิค” กล้องนี้ที่นอกจากจะหาเงินใช้เป็น ค่าไฟได้เหลือคัมคั่วแล้ว ยังทำชื่อเสียงให้ในฐานะที่เป็น “ช่างภาพมืออาชีพ” ..คนที่มีชื่อเสียง จากเมืองไทยที่ผ่านนิวยอร์ก ไปประชุมสหประชาชาติก็ดี หรือไปทำธุระปะปังอะไรผมมักจะมี โอกาสถ่ายรูปให้ไว้เป็นที่ระลึก”(สรรพสิริ วิรัชสิริ, 2537: 75)

นอกจากนี้สรรพสิริยังชอบที่จะถ่ายระหว่างศึกษาการถ่ายภาพไปด้วย “แทบทุกวันที่ไป เรียน ผมชอบขึ้นลิฟต์ที่ฝรั่งเศสเรียก “เอลเวเตอร์” พุงปรวดเดียวแบบ “เอ็กเพรสส์” ขึ้นไปถึง ชั้นที่เขาจัดไว้ให้ชมวิทิวทัศน์เกาะแมนฮัตตัน กดชัตเตอร์เดี่ยวรูปสองรูปก่อนที่จะกลับลงไปเรียน ถ่ายรูปที่ชั้นล่าง”(สรรพสิริ วิรัชสิริ, 2537: 75)

เมื่อสรรพสิริได้เริ่มทำงานข่าวโทรทัศน์ในยุคแรกของบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด สรรพสิริก็ได้พยายามสื่อข่าวด้วยภาพ จากการเลือกใช้มุมกล้องในการเสนอข่าว การเลือกใช้ภาพ มุมต่าง ๆ นั้น นับเป็นความสามารถในการสื่อความหมายของเหตุการณ์เช่น ข่าวไฟไหม้ใหญ่ที่ พิษณุโลก สรรพสิริได้ เริ่มจากการถ่ายภาพบนเครื่องบินที่ตนเองโดยสาร เพื่อให้เห็นบรรยากาศ และสภาพโดยรอบของอาณาบริเวณที่เกิดเหตุการณ์ และแม้ภาพใกล้เหตุการณ์ก็ตาม “เหตุการณ์ ระทึกใจเกิดขึ้น ตอนที่ผมขึ้นไปถ่ายภาพมุมสูงบนตึกที่กำลังก่อสร้าง ตรงข้ามกับจุดหนึ่งที่ไฟไหม้ กำลั้ง เจน จักรศิลป์ ไต่บันไดไม้ที่ใช้ระหว่างก่อสร้างขึ้นไปก่อนอย่างคล่องแคล่วเพราะเป็น ช่างภาพหนังสือพิมพ์ “โลก้า” สะพายอยู่ตัวเดียว แต่ของผมนอกจากจะต้องหอบหิ้วกล้องถ่ายหนัง เพราะเป็นช่างภาพทีวีแล้ว ยังแถมมีนิสัยไม่ค่อยชอบที่สูงๆ อย่างที่รู้ๆ กันอยู่จึงแข่งขานสั้นหน่อย ตอนที่ค่อยๆ ไต่ตามขึ้นไป...พอได้ภาพมุมสูงสวยงามเรียบร้อยผมก็ได้ดีดะลงมาก่อนพอ เจน อารามดีใจจะได้เหยียบพื้นเรียบร้อนก้าวลงตั้งแต่ยังเหลืออีกตั้งสองชั้นบันได ผลก็คือจะมาไป ข้างหน้า มือคว้าชั้นบันไดไว้ได้ กล้องถ่ายหนังไม่ตก ตัวก็ไม่ตกแต่ส่วนหนึ่งของใบหน้าดันไป โขกเข้ากับชั้นบันได”(สรรพสิริ วิรัชสิริ, 2537: 98)

ส่วนการถ่ายเหตุการณ์ผู้รบนั้น จะต้องได้ภาพในระยะใกล้เพื่อให้เห็นเหตุการณ์ชัดเจน ถึงแม้สรรพสิริจะต้องเสี่ยงภัยก็ตาม เช่น การทำข่าวในสมรภูมิเวียดนาม “ใน “กันซิป” นั้นมีช่างภาพทีวีช่อง 3 ชื่อ “ธรรมบุญ แสงรังษี” ถ่ายหนังอยู่ ส่วนผมก็นั่งอยู่ในเฮลิคอปเตอร์ลำที่สองที่นั่งโล่งแจ้ง ไม่มีอะไรปกปิดแม้แต่น้อย เป็นความสะดวกในการที่ผมจะจับภาพได้ฉับพลันด้วย “โบเล็กซ์” ..ก่อนจะโฉบลงไปให้ผมถ่ายภาพใกล้ๆ ผู้พันเจนหัดขัดอะไรถูกหนึ่งใส่มาในมือผมสั่งให้กำไว้ก่อน ผมก้มลงดูแล้วใจหายวาบเมื่อเห็น “เอ็ม.26” ที่ดึงสลักออกเรียบร้อยแล้ว “ก่อนถ่ายเขย่งลงไปก่อนเลขที่ ข่มขวัญเผื่อไว้ก่อน”(สรรพสิริ วิรัชศิริ, 2537: 126)

นอกจากนี้สรรพสิริยังมีความชำนาญในด้านอื่น เช่น ในเรื่องการตัดต่อภาพ รวมทั้งการล้างฟิล์ม ความเข้าใจในเรื่องของการใช้แสง การใช้เทคนิคในการทำภาพยนตร์การ์ตูนซึ่งก็มาจากการรู้ความเข้าใจในเรื่องของการถ่ายภาพ ความสามารถในด้านต่างๆ เหล่านี้ล้วนมีพื้นฐานมาจากความสนใจในเทคโนโลยีของสรรพสิริเอง “ชอบในทุกอย่างที่เป็นเทคโนโลยี ชอบในสิ่งที่เป็นเหตุและผล คนที่จะเป็นสื่อสารมวลชนที่ดีต้องมีเหตุและผล”(สรรพสิริ วิรัชศิริ, สัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2540)

ประสงค์ หงส์นนท์ รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งเคยเป็นผู้บังคับบัญชาของสรรพสิริ ได้กล่าวถึงสรรพสิริ เมื่อออกมาทำงานโฆษณาส่วนตัว “เคยอยู่เข้าฟ้าเข้าดินเดินทางไปดูงานเกี่ยวกับกิจการวิทยุและ โทรทัศน์ และได้พบกับคุณสรรพสิริฯ ที่นั่น(นิวยอร์ก-ผู้แต่ง) ได้เห็นว่า เป็นผู้เอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมายอย่างเข้มแข็ง นอกเหนือไปกว่านั้น ยังสนใจงานด้านถ่ายภาพเป็นอย่างยิ่ง ถึงกับลงทุนซื้อกล้องถ่ายภาพที่มีคุณภาพดีราคาสูงมาใช้เอง ครั้นกลับมาเมืองไทยแล้ว งานถ่ายภาพนิ่ง รวมทั้งถ่ายภาพยนตร์ก็ยังคงทำให้ชื่อเสียงให้แก่คุณสรรพสิริฯ จนกระทั่งทุกวันนี้”(ประสงค์ หงส์นนท์, เอกสารแผ่นพับเปิดสำนักงานโฆษณาสรรพสิริ, 6)

ร.ศ.ดวงทิพย์ วรพันธ์ ให้ความเห็นถึงสรรพสิริว่า มีคุณสมบัติของนักข่าววิชาชีพ “จะเห็นได้ว่า คุณสรรพสิริเป็นนักข่าววิชาชีพ จากการใช้ทั้งกล้องถ่ายรูปและกล้องถ่ายภาพยนตร์เพื่อบันทึกภาพเหตุการณ์ให้ได้ใกล้ที่สุด เท่าที่จะทำได้”(ดวงทิพย์ วรพันธ์, สัมภาษณ์, 6 มกราคม 2542) การตั้งสมประสงค์ทางการทางด้านภาพและการถ่ายภาพซึ่งเป็นบันไดไปสู่การบุกเบิกงานข่าวโทรทัศน์และการเข้าสู่วิชาชีพโทรทัศน์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของอังคณา รุ่งพรนุรักษ์ (2535) ซึ่งพบว่า ปัจจัยส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดแรงบันดาลใจให้เข้าสู่อาชีพของนักข่าวมาจากการตั้งสมการเรียนรู้ด้านอาชีพมาจากประสบการณ์

2. แนวคิดของสรรพสิริในงานข่าวโทรทัศน์

จุดเด่นในการทำงานข่าวโทรทัศน์ของสรรพสิริ คือความเข้าใจต่อศักยภาพของโทรทัศน์ ที่สรรพสิริมักจะแทนด้วยคำว่า “เป็นการให้หูทิพย์ตาทิพย์แก่ประชาชน” คือ การที่ได้ทั้งภาพและเสียงต่อผู้ชม ทั้งนี้เกิดขึ้นจากความสนใจต่อการเกิดขึ้นของโทรทัศน์ของสรรพสิริ การได้นำโทรทัศน์ไปทดลองออกอากาศให้ชาวไทยได้เห็นทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัดก่อนที่จะมีการตั้งบริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด การตระหนักถึงการมีโทรทัศน์ในสังคมไทย และความสนใจในการเป็น “คนข่าว” นี้เอง ได้ผนวกกันเข้า และได้ใช้โทรทัศน์เป็นเครื่องมือนำข่าวสารไปสู่ผู้ชม

การเสนอข่าวสารผ่านจอโทรทัศน์นั้น สรรพสิริได้เน้นความได้เปรียบของโทรทัศน์ต่อสื่ออื่นๆ 2 ประการคือ

1. ความรวดเร็วในการนำเสนอ

2. สามารถถ่ายทอดนำเสนอเหตุการณ์ต่างๆ ได้ทั้งภาพและเสียง

และต่อมา เมื่อสรรพสิริได้ผ่านประสบการณ์มากขึ้น สรรพสิริได้สังเกตเห็นจุดเด่นอีกประการหนึ่งคือ

3. ผลสะท้อนของการเสนอข่าวโทรทัศน์

1. ความรวดเร็วในการนำเสนอ

การศึกษาวิจัยในประเด็นนี้ ได้นำแนวคิดเรื่องข่าวโทรทัศน์ที่มีผู้ให้คำนิยามไว้เป็นบรรทัดฐานหลายท่าน มาศึกษาเปรียบเทียบ เพื่อพิจารณาการให้ความสำคัญของคุณลักษณะในการเสนอข่าวโทรทัศน์ที่สรรพสิริมีส่วนในการรับผิดชอบ ตั้งแต่เริ่มมีสถานีโทรทัศน์แห่งแรก จนกระทั่งไปสู่ความรับผิดชอบสุดท้ายในการเป็นผู้จัดการบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด ซึ่งในคุณลักษณะของผู้สื่อข่าวที่เป็นข้อบ่งชี้ที่ยอมรับว่ามีผู้ให้คำนิยามไว้ว่าจะไม่ได้นำมาเปรียบเทียบ แต่จะคงไว้ซึ่งคุณลักษณะที่สำคัญของการนำเสนอข่าวโทรทัศน์

หากจะพิจารณาข่าวโทรทัศน์ด้วยรูปแบบของเทคโนโลยีและการผลิตแล้ว ปัจจัยในการนำเสนอข่าวในแง่ความเร็วจะมีความได้เปรียบมากกว่าสื่อสิ่งพิมพ์ ที่ต้องออกเผยแพร่เป็นเวลา ต้องมีขั้นตอนการผลิตที่ต้องใช้เวลามาก ในขณะที่โทรทัศน์มีระบบการผลิตที่สั้นกว่า รวดเร็วกว่า แต่โทรทัศน์ก็เป็นรองในแง่ของรายละเอียดในการเสนอข่าว และหากจะเปรียบเทียบกับข่าววิทยุแล้ว วิทยุอาจจะได้เปรียบในแง่ความเร็วของการนำเสนอ แต่โทรทัศน์ก็มีจุดเด่นที่สามารถเห็นภาพ ดังที่สรรพสิริเรียกว่า “ตาทิพย์” ยิ่ง โดยเฉพาะข่าวเหตุการณ์แล้ว ข่าวโทรทัศน์จะดึงดูดความสนใจของ

ผู้ชมมากกว่าสื่ออื่นใด

เมื่อเริ่มออกอากาศข่าวโทรทัศน์ในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2498 ตอนค่ำวันแรกนั้น นอก จากความสำคัญของข่าวจะอยู่ที่ผู้นำรัฐบาลที่ทำพิธีเปิดสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 ของบริษัท ไทยโทรทัศน์แล้ว รองลงมาสรรพสิริยังได้พยายามที่จะทำข่าวเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นมานำเสนอ นั่นก็คือข่าวเหตุการณ์ไฟไหม้โรงงานที่จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเกิดขึ้นสดๆ ก่อนออกอากาศไม่กี่นาที โดยสรรพสิริได้เดินทางไปถ่ายภาพยนตร์ข่าวด้วยตนเอง

สรรพสิริได้ให้คุณค่าข่าวนี้ อยู่ที่การทันต่อเหตุการณ์ ความใกล้ชิด เนื่องจากการเกิด ไฟไหม้นั้น ในแง่ความรู้สึกของผู้ชมนั้นเป็นสิ่งที่ใกล้ตัว โอกาสที่จะเกิดไฟไหม้นั้นมีความเป็นไปได้และผู้ชมต่างก็สนใจว่า เกิดขึ้นที่ไหน ความเสียหายเป็นอย่างไร และได้ภาพเหตุการณ์ที่ได้เห็น อยู่ในหน้าจอทีวี สรรพสิริกล่าวถึงข่าวนี้ในความรู้สึกของคนในยุคนั้น “ไฟไหม้ที่โรงงานแถว เมืองนนท์ในวันนั้นจับจ๊อบเต็มทีสำหรับทีวีสมัยนี้ แต่สำหรับทีวีวันที่ 24 มิถุนายน เมื่อ 34ปีก่อน (ถึงปี 2532) มันเป็นข่าวสดข่าวใหญ่ไม่เบาทีเดียว เป็นครั้งแรกที่คนไทยซึ่งเอกเขนกนอนอยู่กับ บ้านมีคาทิกซ์เห็นเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดสดๆร้อนๆ ก่อนหน้านั้น ชักช้าโหมงกว่าๆ ก็นับว่าเก่งแล้ว” (สรรพสิริ วิวัยศิริ, 2537: 92)

ครุณี หิรัญรักษ์ (2529) กล่าวถึงคุณค่าของข่าวในข้อหนึ่งว่า องค์ประกอบอย่างหนึ่งคือมี ลักษณะของ ความตื่นเต้นตกใจ โดยเฉพาะความทันต่อเหตุการณ์และความใกล้ชิดเป็นคุณค่าของ ข่าวมากที่สุด ถึงแม้ว่าจะไม่ใช่เหตุการณ์ใหญ่โตมากนัก ตามคำนิยามของครุณี หิรัญรักษ์(2529) แต่ ก็เป็นภาพเหตุการณ์สดๆร้อนๆ ที่เต็มไปด้วยสีสันบรรยากาศของเหตุการณ์ แตกต่างจากภาพข่าว พิธีเปิดสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 บางขุนพรหม ของบริษัทไทยโทรทัศน์ ซึ่งเป็นข่าวโทรทัศน์ข่าวแรก อย่างชัดเจน ซึ่งก็ทำให้เกิดความหลากหลายของข่าวด้วย

ในแง่คุณค่าของข่าวนั้น ดูเหมือนว่า สรรพสิริจะให้ความสำคัญกับความเร็วของการนำ เสนอ นั้นหมายถึงการทันต่อเหตุการณ์ ดังเช่น ข่าว “ไฟไหม้โรงงานที่เมืองนนท์” ที่เป็น ข่าวเหตุการณ์สดๆร้อนๆ “กำลังอยากได้อยู่พอดี ไขข่าวอะไรที่มันสดๆซิงๆ หนอย ค่อยทำให้ข่าว วันแรกที่มีอยู่แค่ข่าวพิธีเปิดสถานีมีชีวิตชีวาขึ้นอีกนิด”(สรรพสิริ วิวัยศิริ, 2537: 92)

การที่จะทำข่าวเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดมานำเสนอนั้น ผู้สื่อข่าวจะต้องอาศัยความรวดเร็วใน การตัดสินใจ ความพร้อมและความคล่องตัวในการออกไปปฏิบัติงาน โดยเมื่อเกิดเหตุการณ์เกิดขึ้น สรรพสิริจะรีบออกเดินทางไปด้วยทำข่าว “มองหาช่างภาพ ไม่มีใครกำลังซุ่มนุ่นวายกันอยู่ทั้ง

นั่น ผมจึงมือขวากว่ากล้องถ่ายหนัง “โบแกซ” หรือ “โกคกสเปเซียล” จำไม่ได้ที่ใส่ฟิล์มเตรียมไว้พร้อม พร้อมกับมือซ้ายจุดช้อมือ “อบ ปั้นตระกูล” สารดีมีดีประจำรถข่าว “แลนด์โรเวอร์” ห้อยแนบตามกันรดดับเพลิงคันหนึ่งไปในทันที”(สรรพสิริ วิรยศิริ, 2537: 92) หรือ ดังที่สมชาย มาลาเจริญ ช่างกล้อง ผู้ได้บังคับบัญชาในขณะนั้น ได้กล่าวว่า สรรพสิริโทรฯมาบอกข่าว ก็เดินทางไปแล้ว

นับจากวันแรกของการออกอากาศรายการข่าวโทรทัศน์ สรรพสิริเห็นว่าสิ่งที่ต้องใช้ความเร็วในการนำเสนอข่าว ก็เพื่อแข่งขันกับสื่ออื่นๆ (น่าจะหมายถึงหนังสือพิมพ์ เนื่องจากขณะนั้นมีทีวีช่องเดียว-ผู้วิจัย) เช่น ในการทำข่าวการแต่งตั้งสมาชิกสภาประเภทที่สองในสมัยรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม “สื่อสารมวลชนก็ต้องพยายามสื่อให้มวลชนได้รู้เร็วที่สุดว่าใครบ้างจะได้เข้านั่งในสภา ผมถือว่าตัวเองก็เป็นสื่อสารมวลชนที่ต้องแข่งให้สื่อเร็วกว่า ถ้าทำได้และผมก็ทำได้ หนังสือพิมพ์เริ่มคาดคะเนว่าคนนั้นคนนี้ใครบ้างจะได้เข้านั่งในสภา แต่ทีวีช่อง 4 เอรายชื่อที่ครบถ้วนมาเสนอได้ดังหลายชั่วโมง ก่อนหน้าที่จะมีการประกาศเป็นทางการ”(สรรพสิริ วิรยศิริ, 2537: 104)

ในการเสนอข่าวอย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์ในยุคนั้น อุปสรรคส่วนหนึ่งคือ ขั้นตอนทางเทคนิคเพราะโทรทัศน์มีกระบวนการผลิตช้าซ้อนกว่าวิทยุ เช่น กระบวนการในการถ่ายภาพยนต์ข่าวด้วย “กล้องถ่ายหนัง” ดังที่สรรพสิริได้กล่าวถึงขั้นตอนที่อยู่ยากในการล้างฟิล์ม “ถ้าเป็นสมัยนี้ที่มีวิดีโอถ่ายปุ๊บเปิดดูได้ปั๊บ หรือบางทีถ่ายปุ๊บดูได้ปั๊บ โดยไม่ต้องเอามาเปิดใหม่ก็ยิ่งได้ก็ไม่มีปัญหา แต่ที่มีปัญหาเพราะว่ามันเป็นหนัง ที่ต้องล้าง ต้องคัดต่อ แกรมยังต้องเขียนบทอีกด้วย ผมใช้วิธีข่าวของใครของมัน ข่าวไฟไหม้วันนั้น ผมเป็นคนถ่าย แม่ “ไอ้ปู่” จะเป็นคนล้างฟิล์ม แต่ผมก็ยังคงคัดต่อเองอยู่ดี และยังไม่มียุคจะเขียนบทก็ถึงเวลาเสนอข่าวเสียก่อน เมื่อเขียนบทไม่ทัน คนที่ถ่ายข่าวมากก็ต้องโดดลงไปพากย์เองสดๆ”(สรรพสิริ วิรยศิริ, 2537: 99)

เมื่อสรรพสิริได้เข้าไปทำงานเป็นหัวหน้าฝ่ายข่าวโทรทัศน์ช่อง 3 ในระหว่างปี พ.ศ.2512-2514 สรรพสิริก็ยังถึงเห็นความสำคัญในการนำเสนอข่าวด้วยความรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ ซึ่งในการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ อาจจะอุปสรรคอีกประการหนึ่งคือ ปัญหาเวลาในการรายงานข่าวซึ่งจะแบ่งเป็นภาคต่างๆ โดยเฉพาะในระยะแรกมีการเสนอข่าวเฉพาะภาคค่ำ ทำให้ความสดใหม่ที่ออกไปทำข่าวมาได้แล้วนั้น ต้องรอเวลาการออกอากาศ สรรพสิริได้แก้ปัญหามาในการออกอากาศด้วยการออกข่าวทุกชั่วโมง “ในขณะที่ช่องอื่นๆเขามีรายการข่าวกันวันละหนสองหน ทีมข่าวช่อง 3 ประกาศก้อง “ต้องมีข่าวทุกชั่วโมง”(สรรพสิริ วิรยศิริ, 2537: 142)

ดังนั้นในการเสนอข่าวโทรทัศน์อย่างรวดเร็วของสรรพสิรินั้น จำเป็นต้องมีองค์ประกอบหลายประการ โดยประกอบด้วย

1. ผู้สื่อข่าวต้องมีความรวดเร็วในการทำงาน สามารถออกไปทำข่าวได้อย่างรวดเร็ว จับประเด็นและเขียนข่าวได้อย่างรวดเร็ว
2. อุปกรณ์ในการทำข่าวต้องเอื้ออำนวยในการทำข่าวได้อย่างรวดเร็ว
3. กระบวนการผลิตต้องมีความรวดเร็ว
4. ช่วงเวลาในการรายงานต้องเร็ว
5. ศักยภาพของสื่อสามารถนำเสนอได้อย่างรวดเร็ว

ในการทำงานของผู้สื่อข่าวอย่างรวดเร็วนั้น ขึ้นอยู่กับภูมิหลังและอุปนิสัยด้วย กรณีของสรรพสิริ ผู้วิจัยพบว่า สรรพสิริเป็นบุคคลที่ชอบความเร็ว นิยมขับรถด้วยความเร็ว อุปนิสัยค่อนข้างใจร้อน ส่วนอุปกรณ์ในการทำข่าวในขณะนั้นยังคงใช้กล้องถ่ายภาพยนตร์ ซึ่งในกรณีสรรพสิริจะมีการเตรียมฟิล์มบรรจุไว้เพื่อสามารถถ่ายภาพได้ทันที จิตรา วิรัชศิริภรรยาของสรรพสิริได้แสดงความเห็นว่า สรรพสิริเป็นบุคคลที่ค่อนข้างใจร้อน และทำอะไรรวดเร็ว “เป็นคนว่องไว ใจเร็ว ใจร้อน ตอนอยู่ที่ทีวี ป้าเหมือนเลขา ป้าว่าป้าพิมพ์เร็ว ยังไม่ทันใจ”(จิตรา วิรัชศิริ, สัมภาษณ์, 22 มกราคม 2542)

ส่วนในด้านกระบวนการผลิตนั้น ด้วยความสามารถของเพื่อนร่วมงาน ก็ทำให้กระบวนการล้างฟิล์มและตัดต่อฟิล์มสามารถดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว โดยการทำข่าวบ้างครั้งนั้นสรรพสิริจะลงมือตัดต่อเองซึ่งทำให้งานรวดเร็วยิ่งขึ้นเพราะเป็นผู้ถ่ายภาพเองจะทราบว่าได้ถ่ายภาพอะไรมาบ้าง ส่วนในเรื่องช่วงเวตารายงานจะต้องเร็วขึ้น ขึ้นอยู่การบริหารเวลาในการออกอากาศ เช่น ถ้าเป็นข่าวสำคัญอาจจะต้องหยุดรายการอื่นๆ และออกข่าวก่อน หรือกำหนดช่วงเวลาการนำเสนอโดยอาศัยความถี่ ส่วนศักยภาพของสื่อโทรทัศน์ในเรื่องความเร็วอาจจะสู้วิทยุไม่ได้เนื่องจากมีขั้นตอนมากกว่า แต่ปัจจุบันขีดจำกัดในเรื่องขั้นตอนได้ลดลงด้วยการพัฒนาเทคโนโลยีในการส่งกลับและการออกอากาศ

เมื่อสรรพสิริได้เป็นผู้บริหารสูงสุดของบริษัทไทยโทรทัศน์ในปี 2518 ท่ามกลางการแข่งขันระหว่างโทรทัศน์ 4 ช่อง และสถานีวิทยุอีกหลายแห่ง สรรพสิริยังเล็งเห็นความสำคัญของการนำข่าวมาเสนออย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ โดยได้ให้คำขวัญของการเสนอข่าวโทรทัศน์ของช่อง 9 ว่า “ข่าวล้ามาเร็ว” และของข่าว วิทยุ ท.ท.ท.ว่า “ข่าวล้ามาทันที” โดยในการรายงานข่าวทางวิทยุ ก็ได้พัฒนาเทคนิคการผลิตให้รวดเร็วที่สุด โดยได้คิดแปลงวิทยุสื่อสารแบบวอล์คกี้ทอล์คกี้ ให้

ผู้สื่อข่าวสามารถใช้รายงานสด ออกอากาศได้ทันทีตามคำขวัญ อันแสดงความเร็วของการเสนอข่าวเหนือสื่อวิทยุอื่นๆ

โดยในการเสนอข่าวนั้น ข่าววิทยุจะมีความสัมพันธ์กับข่าวโทรทัศน์ เป็นการใช้ศักยภาพของสื่อเท่าที่บริษัท ไทยโทรทัศน์ มีอยู่เพื่อการเสนอข่าวให้สมบูรณ์“หลังจากโคนไล่ออกจากช่อง 4 ในปี 2500 ผมตระหงะเห็นออกไปนอกวงการวิทยุอยู่ช้านาน จนได้รับเชิญกลับเข้ามาเป็น “บอสส์” คนใหม่ในบ้านเก่าคือ ไทยทีวีสี ช่อง 9 และวิทยุ ท.ท.ท.ในปี 2518 ผมจึงกลับมาเป็น “คนวิทยุ” อีกครั้ง คราวนี้วางแผนใหม่ ใช้วิทยุเป็น “ข่าวล่ามทันที” เสนอข่าวสดๆ ทันทีทันใดจากรถวิทยุ เพื่อให้รถข่าวทีวีตามข่าวต่อไปให้ได้ภาพมาประกอบ โดยเร็วที่สุดเรียกว่า “ข่าวล่ามเร็ว” ทางโทรทัศน์” (สรรพสิริ วิรยศิริ, 2533: 36-37)

อาจินต์ ปัญจพรรค์ อดีตพนักงานคนหนึ่งของบริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัดเห็นว่า สรรพสิริ ได้ใช้ศักยภาพของโทรทัศน์และวิทยุอย่างตรงเป่าที่สุด “ข่าว เป็นหัวใจของวิทยุทีวี” แผ่นเสียงเพลงและภาพยนตร์ชุดเป็นเพียงรายการรองรั้ง ทั้งนี้เพราะวิทยุเป็นเครื่องเสกให้คนหูทิพย์, ทีวีเสกให้หูทิพย์ตาทิพย์ ก็อะไรล่ะ จะปรนนิบัติคนเราให้หูทิพย์ตาทิพย์ สมตามความหมาย ถ้าไม่ใช่ข่าว, ข่าวสด, ข่าวเด่น คุณสรรพสิริ วิรยศิริ เคยทำ “ข่าวล่ามเร็ว” ให้แก่วิทยุและ “ข่าวล่ามทันที” ให้ทีวี ไม่ว่าจะใครก็ต้องคอยฟังคอยดูทั้งบ้านทั้งเมืองเพราะแก่ง้อไมโครโฟนเข้าที่ปากคนที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุและตากสายกล้องทีวี เข้าไปถ่ายภาพอัดเสียงเหตุการณ์สำคัญ, คนสำคัญในเหตุการณ์ทันที แกทำให้วิทยุและทีวีรับใช้ศักยภาพแห่งความหูทิพย์ตาทิพย์ตรงเป่าที่สุด, ให้ประโยชน์ด้านข่าวสารเร็วไว อีกทั้งสนองสัญชาตญาณแห่งการอยากรู้อยากเห็นได้ฉับไวที่สุด” (อาจินต์ ปัญจพรรค์, 2532: 369)

รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่า “ผู้ชมได้รู้จักข่าวของบริษัท ไทยโทรทัศน์มากขึ้นช่วงก่อนเหตุการณ์ 6 ตุลาคม ด้วยการนำเสนอข่าวที่ทันต่อเหตุการณ์ รวดเร็ว เจาะประเด็นข่าวได้ดี”(จุมพล รอดคำดี, สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2541) เพชร พนมทวน คอถัมนิสต์ในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์กล่าวถึงการเสนอข่าวของช่อง 9 ในปี 2518 ที่บริหารโดยสรรพสิริว่า “รายงานข่าวยุคหลังของไทยทีวี.ช่อง 9 สัมผัสประชาชนมากขึ้น มีความฉับไว ก้าวทันเหตุการณ์ ทิศทางข่าวกว้างขวางขึ้น”(เพชร พนมทวน, 2518: 4)

ในการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ที่เน้นความรวดเร็วเป็นผลงานโดดเด่นของสรรพสิริ คือ การรายงานสถานการณ์ เหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 ซึ่งเกิดการนองเลือดในบริเวณมหาวิทยาลัย

ธรรมชาติและสนามหลวง สรรพสิริก็ได้ใช้ศักยภาพของสื่อวิทยุประสานกับสื่อโทรทัศน์ในการรายงานเหตุการณ์ด้วยความรวดเร็ว ในฐานะผู้จัดการบริษัทไทยโทรทัศน์โดยสั่งการให้เปิดออกอากาศสดในช่วงกลางวันเพื่อรายงานเหตุการณ์โดยการตัดรายการปกติออกไป สรรพสิริได้สั่งการให้ออกไปทำข่าวด้วยทีมข่าวเท่าที่มี ใช้ศักยภาพในการสั่งการด้วยการใช้วิทยุสื่อสารสั่งทีมข่าว ผลจากการรายงานเหตุการณ์อย่างรวดเร็วในวันนั้น ทำให้สรรพสิริ ถูกคณะปฏิรูปการปกครองฯ ปลดออกจากตำแหน่ง

ในการเสนอข่าวด้วยความรวดเร็ว นั้น ในสภาพของสังคมไทยที่รัฐบาลบางยุคบางสมัย ไม่ได้เปิดกว้างให้เสรีภาพในการเสนอข่าวได้เต็มที่ ผู้ที่เสนอข่าวจึงอาจจะอยู่ในลักษณะก่อแหลมที่จะได้รับผลกระทบโดยการเสนอข่าวที่เกี่ยวกับการเมือง หรือในบางสถานการณ์ก็ทำให้เกิดผลกระทบผู้ตัดสินใจในการเสนอข่าว เช่น การที่เสนอข่าวเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 ที่มีการออกอากาศในวันที่เกิดเหตุการณ์ในเวลาไม่กี่ชั่วโมง

ในการเสนอข่าวเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ค่อนข้างประหลาด และอยู่ในระหว่างสถานการณ์ที่ก่อแหลม นอกจากสรรพสิริจะได้อาศัยความสามารถในเชิงวิชาชีพ เพื่อให้เกิดความรวดเร็วฉับไว ในการเสนอข่าวแล้ว สรรพสิริยังได้ใช้วิจารณ์ญาณในฐานะผู้บริหารของตนเอง และมีความกล้าหาญทางจริยธรรมด้วยการเป็นผู้รับผิดชอบสูงสุดด้วย ในการเสนอข่าวในวันนั้น “หลังส่งเปิดส่งทีวีเป็นพิเศษ ผมคว้า “โกดัก สเปเชียล” ไปช่วยเก็บภาพต่างๆ ด้วยเพื่อเสริมกำลังช่างภาพและคนข่าวที่มีไม่พอเพียง คงหนึ่งจะรู้สึกโดยจิตได้สำนึกว่า นี่อาจจะเป็นการถ่ายข่าวครั้งสุดท้ายในชีวิตของช่างภาพข่าวคนแรกของเมืองไทย ผมไม่เพียงแต่ทำหน้าที่เป็นดากล้องเท่านั้น ยังเป็นคนติดต่อฟิล์มและล้างภาพด้วยตนเอง แกรมอ่านข่าวเองด้วย เพราะไม่มีเวลาที่จะประดิษฐ์ประคองเขียนข่าวให้คนอื่นอ่าน นอกจากนั้นยังมีโอกาสวินิจฉัยคดีที่รุนแรงเกินเหตุไปออกเสียบ้าง”(สรรพสิริ วิวัยศิริ, 2537: 164)

ดังนั้นกล่าวได้ว่า สรรพสิริได้ตระหนักและเข้าใจถึง คุณค่าสำคัญของข่าว คือ การทันต่อเหตุการณ์(Timeliness) ดังที่นิติพัฒน์ วิจิตรภาพและยุทธนา จินดากุล(2535)ได้ให้คำนิยามไว้ โดยเป็นหัวใจสำคัญของข่าว โดยเฉพาะข่าวโทรทัศน์ ข่าวสดคือข่าวที่มีประสิทธิภาพ การรายงานเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดทำให้ผู้ชมเกิดความสนใจ เพราะโดยธรรมชาติมนุษย์จะอยากทราบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่ล่าสุด ข่าวยังมีความสดมาก คุณค่าข่าวก็จะมากขึ้นด้วย

ในขณะที่ ครุณี หิรัญรักษ์(2529)ก็เห็นว่า ในบรรดาคุณค่าของข่าว 7 ประการ นั้นในแง่คุณค่าของข่าวในด้านความใหม่หรือความทันต่อเหตุการณ์ มีคุณค่ามากที่สุด รวมทั้งกาลตุงและรุก (Galtung and Ruge, 1973)ได้ระบุถึงคุณค่าของความเร็วในการเสนอข่าวไว้ว่า สำหรับในเรื่องเหตุการณ์แล้ว คุณค่าของข่าวควรจะอยู่ที่ เป็นเรื่องเพิ่งเกิด เกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญ เป็นไปในแง่ลบและเป็นเรื่องน่าประหลาดใจ

2. สามารถถ่ายทอดนำเสนอเหตุการณ์ต่างๆมาเสนอได้ทั้งภาพและเสียง

การถ่ายทอดข่าวเหตุการณ์นั้น สื่อโทรทัศน์จะได้เปรียบสื่ออื่น เนื่องจากได้เห็นภาพจากสถานที่จริง และได้รับรู้ถึงบรรยากาศของเหตุการณ์ เสมือนหนึ่งอยู่ร่วมในเหตุการณ์นั้น ในการเสนอข่าวเหตุการณ์นั้นสรรพศิริได้อาศัยความเข้าใจในเรื่องของข่าวและศิลปะในการถ่ายภาพ เพื่อจะถ่ายทอดเหตุการณ์ได้อย่างชัดเจน

ในแง่การบุกเบิกข่าวโทรทัศน์ของสรรพศิริ จะให้ความสำคัญกับ “ข่าวเหตุการณ์” มาก โดยในระยะแรกข่าวส่วนใหญ่จะเป็นข่าวทางราชการมากกว่า โดยจะเน้นกิจกรรมของบุคคลสำคัญในรัฐบาล สรรพศิริเห็นว่า โทรทัศน์สามารถเสนอข่าวที่เป็นเหตุการณ์ได้น่าสนใจ เช่น ข่าวน้ำท่วมไฟไหม้ อุบัติเหตุ นับจากข่าวไฟไหม้โรงงานเมืองนนท์ แล้ว ในระยะเริ่มต้นของ บริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด สรรพศิริยังได้ให้ความสนใจในการเสนอข่าวเหตุการณ์ ซึ่งเหตุการณ์ใหญ่ในปี พ.ศ.2498 คือข่าว ไฟไหม้ใหญ่ที่พิษณุโลก ซึ่งสรรพศิริได้รับแรงไปทำข่าวนี้นี้แม้จะอยู่ไกล “ตอนเปิดทีวี ช่อง 4 ใหม่ๆ เกิดไฟไหม้ใหญ่ที่พิษณุโลก ผมได้ข่าวตั้งแต่ตอนดึก พอรุ่งเช้าก็ไปบินปรืออยู่เหนือเมืองสองแควโดยเครื่องบินของ บ.ค.ท.(สรรพศิริ วิวศิริ, 2537: 97)

นอกจากข่าวเหตุการณ์โดยทั่วไปแล้ว สรรพศิริยังได้ทำข่าวถ่ายทอดเหตุการณ์ ในแนวหน้าของสถานการณ์ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ซึ่งถือว่าเป็นข่าวสงครามที่สรรพศิริใฝ่ฝันอยากเป็นผู้สื่อข่าวสงคราม มาตั้งแต่เริ่มทำงานครั้งแรกในกรมโฆษณาการ ดังนั้นการเสนอข่าวสถานการณ์ชายแดนการสู้รบในสมรภูมิต่างๆ จึงเป็นข่าวที่สรรพศิริได้พยายามนำเสนอในข่าวโทรทัศน์ตลอดมา ไม่ว่าจะเป็นการเสนอข่าวทางจอทีวีช่องใด ที่ตนเข้าไปรับผิดชอบทั้ง ช่อง 4 บางขุนพรหม ทีวีวงจรปิดในสนามบิน ทีวีช่อง 3 และทีวีช่อง 9 บางลำภู ซึ่งในระบอบนั้นเหตุการณ์ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์นับเรื่องที่ล่อแหลมและส่งผลกระทบต่อการเมืองและการปกครองอย่างมาก โดยเฉพาะสรรพศิริได้ชื่อว่า เป็นบุคคลแรกที่นำเสนอข่าวสถานการณ์สู้รบ ระหว่างทหารและฝ่ายคอมมิวนิสต์ออกทางจอโทรทัศน์ ทั้งๆ ในระยะแรกรัฐบาลไม่ได้มีนโยบายให้นำเสนอ

เหตุการณ์เหล่านี้ โดยเกิดจากแรงบันดาลใจ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเยี่ยมสมรภูมิ จังหวัดน่าน “ ในหลวงทรงห่วงใยที่เจ้าหน้าที่และราษฎรบาดเจ็บล้มตายเสียหายนันมาก จึงเสด็จพระราชดำเนินด้วยเฮลิคอปเตอร์ฝ่าอันตราย ไปบิณฑวนเวียนทอดพระเนตรเหตุการณ์เหนือจุดที่กำลังมีการปะทะ ณ สมรภูมิ “ช่องโพร” ของอำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2510 ทำให้ขวัญและกำลังใจของเจ้าหน้าที่และราษฎรดีขึ้นเป็นอันมาก แต่โหงทิวไม่มีเสนอข่าวกันเลยสักช่อง” (สรรพศิริ วิรัชศิริ, 2537: 116)

แม้ว่าในปี 2510 สรรพศิริต้องออกมาทำรายการสารคดี “เมืองไทยวันนี้” ให้กับสำนักข่าวสารอเมริกันเพื่อออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ แต่สรรพศิริก็ได้ขออนุญาตพลเอกประภาส จารุเสถียร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและผู้บัญชาการทหารบก “ถ้าเป็นเวลาก่อนหน้านั้น ผมคงไม่ได้รับอนุญาต เพราะรัฐบาลเองก็ยังสองจิตสองใจไม่แน่ว่าจะเปิดเผยข่าวการกำเริบเสิบสานของ ผกค.ดีหรือไม่ หรือควรจะทำในรูปแบบใด จึงจะเหมาะสมแต่บังเอิญหลังจากที่เสด็จทอดพระเนตรเหตุการณ์ด้วยพระองค์เองแล้ว เมื่อพลเอกประภาสกราบบังคมทูลขอพระราชดำริที่จะเปิดเผยข่าวเพราะเกรงว่า ประชาชนจะตื่นตระหนกตกใจ ในหลวงได้รับสั่งว่า “เปิดเผยเถอะ ประชาชนเขาจะได้ทราบว่า เวลานี้ภัยคอมมิวนิสต์ไม่ได้เกิดขึ้นจากคนไทยบางคนภายในประเทศเท่านั้น แต่ได้มีคอมมิวนิสต์จากนอกประเทศยกกำลังเข้ามารุกรานเราแล้ว ประชาชนจะได้ไม่มองเห็นแต่สภาพความสนุกสนานในเมืองหลวงเท่านั้น” (สรรพศิริ วิรัชศิริ, 2537: 116) ซึ่งรายงานในเรื่องนี้ไม่เพียงแต่จะเปิดเผยเรื่องราวที่หาชมได้ยาก ได้รับรู้เหตุการณ์ในแนวหน้า ทั้งภาพข่าวและเนื้อหาของข่าวยังสร้างความสนใจได้ดี

นอกจากนี้สรรพศิริยังเป็นบุคคลแรกในประเทศไทยที่ได้นำเหตุการณ์ในสมรภูมิตหารเวียดนามที่ทหารไทยไปร่วมกับทหารสหรัฐในการทำสงครามกับฝ่ายคอมมิวนิสต์นอกบ้าน มาออกเป็นข่าวและสารคดีเสนอทาง “แอร์พอร์ด ทิว” ซึ่งสรรพศิริเป็นผู้บริหาร

ในการเสนอข่าวเหตุการณ์นั้น ภาพข่าวจะมีความสำคัญอย่างมากที่จะบ่งบอกถึงเหตุการณ์ให้ความรู้สึกเหมือนร่วมอยู่ในเหตุการณ์ และชวนให้ติดตามเนื้อหาของข่าว สรรพสิรินอกจากจะไปทำข่าวแล้วยังมีทักษะในการถ่ายภาพข่าวเองด้วย โดยสรรพศิริได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ “อย่างที่กล่าวกันว่าภาพที่ดีภาพเดียว อาจสื่อความหมายได้มากกว่าคำพูดตั้งพัน ผมอยากเป็นคนข่าวที่สื่อความหมายด้วยคำพูดและภาพ”(สรรพศิริ วิรัชศิริ, 2537: 29) ดังที่สรรพศิริได้กล่าวไว้ ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ควรมีความเข้าใจในเรื่องการสื่อความหมายด้วยภาพ ซึ่งจะช่วยให้การเขียนข่าวหรือการนำเสนอข่าวมีความสมบูรณ์ ไม่ใช่เขียนข่าวไปแต่ไม่มีภาพที่อธิบายข่าวนั้น

ร.ศ.ดวงทิพย์ วรพันธ์ นักวิชาการสื่อสารมวลชนเห็นว่า “สรรพสิริได้ให้ความสำคัญกับการรายงานข่าว ณ ที่เกิดเหตุการณ์ในระหว่างที่เป็นผู้จัดการบริษัท ไทยโทรทัศน์ และจะเลือกเหตุการณ์ใหม่ในรอบ 24 ชั่วโมงมานำเสนอ ทำให้ข่าวสด”(ดวงทิพย์ วรพันธ์, สัมภาษณ์, 6 มกราคม 2542) ส่วนการพิจารณาในแง่คุณค่าของข่าวของตามนียบามของดรูณี หิรัญรักษ์ (2529) จะเห็นว่าข่าวเหตุการณ์ต่างๆ ที่สรรพสิรินำมาออกอากาศ จะมีความเด่นในแง่ความใกล้ชิดกับผู้ชมข่าว ข่าวอุบัติภัยต่างๆ นั้นโดยธรรมชาติแล้วจะมีความใกล้ชิดกับความรู้สึกของผู้ชม สร้างอารมณ์ร่วมและความสนใจได้ดี นอกจากนี้ยังมีความเด่นในแง่ของสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ รวมทั้งความใหญ่โตของเหตุการณ์หรือความสำคัญของเหตุการณ์ ซึ่งโดยสัญชาตญาณมนุษย์โดยทั่วไปมักจะให้ความสนใจในเรื่องที่ใหญ่โตและเรื่องคอขาดบาดตาย รวมทั้งมีจำนวนหรือขนาดใหญ่ นิติพัฒน์ วิจิตรภาพและยุทธนา จินดาภัก(2535) ได้ให้คุณค่าของข่าวเหตุการณ์ว่า ขึ้นอยู่กับความใกล้ชิดกับผู้ชม (Nearness, Proximity) ซึ่งความใกล้ชิดนั้นจะเพิ่มความสนใจของผู้ชม ซึ่งอาจจะเป็นใกล้ในทางภูมิศาสตร์หรือใกล้ทางสังคมก็ได้

ส่วนข่าวสถานการณ์การสู้รบระหว่างรัฐบาลกับฝ่ายคอมมิวนิสต์ในสมรภูมิต่างๆ ที่สรรพสิริให้ความสนใจนำเสนอและลงไปทำข่าวประเภทนี้ด้วยตนเอง เป็นข่าวที่ทันต่อเหตุการณ์ หมายถึงการสู้รบยังคงดำเนินต่อไป ในแง่ความขัดแย้งแสดงให้เห็นถึง การเผชิญหน้าระหว่างฝ่ายรัฐบาลและคอมมิวนิสต์ ความเด่นน่าจะอยู่ที่ภาพเหตุการณ์จริงในแนวหน้า นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบข่าวที่น่าสนใจคือ ความตื่นเต้นตกใจ เร้าอารมณ์ เช่นความรุนแรงของสถานการณ์ ภาพความเสียหายต่างๆ ภาพปฏิบัติการทางด้านการรบ ที่ผู้อยู่ในแนวหลังไม่อาจจินตนาการได้

มีข้อสังเกตว่า การนำเสนอข่าวในลักษณะของความขัดแย้ง ซึ่งตามการพิจารณาคุณค่าของข่าว ที่ดรูณี หิรัญรักษ์(2529)ระบุไว้ว่า มีคุณค่ารองลงมาจากคุณค่าในแง่ของความใหม่ ทันต่อเหตุการณ์ และความใกล้ชิดผู้อ่าน แต่ก็ยังเป็นลักษณะข่าวที่สรรพสิริได้เข้าไปเกี่ยวข้องและได้นำเสนอในข่าวโทรทัศน์ โดยเฉพาะเรื่องของการสู้รบที่เกิดจากความขัดแย้งทางด้านอุดมการณ์นั้น ในแง่ปัจจัยที่ทำให้สรรพสิริสนใจและทุ่มเทในการเสนอข่าวประเภทนี้ เป็นไปได้ว่า บรรยากาศที่แวดล้อมสรรพสิริตลอดจนเหตุการณ์ต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในห้วงชีวิต นับตั้งแต่ เริ่มก่อการเดินขบวนขับไล่ฝรั่งเศสที่ยึดดินแดนของไทยเมื่อครั้งยังเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คือฉากแรกของความขัดแย้งระหว่างสองฝ่ายในแง่อุดมการณ์

เมื่อได้เริ่มทำงานในกรมโฆษณาการความขัดแย้งระหว่างสองฝ่ายในแง่อุดมการณ์ได้เปลี่ยนจากจากไทยกับฝรั่งเศส เป็นฝ่ายสัมพันธมิตรกับฝ่ายอักษะซึ่งเหตุการณ์ถูกตามเป็นสงคราม

โลก สรรพสิริติดตามข่าวนี้จากการเฝ้าฟังวิทยุต่างประเทศจนกระทั่งสงครามสงบ ทำให้เกิดเป็นอุดมคติและทัศนคติต่างๆ เช่น ที่สรรพสิริได้กล่าวว่า “อดีตรัฐมนตรีท่านหนึ่งเคยกล่าวไว้ในงานสัมมนาประชาชนสัมพันธ์ระดับชาติเมื่อไม่นานมานี้ว่า “เยอรมันเกือบได้ชัยชนะในมหาสงครามโลกครั้งที่สอง ก็เพราะผลงานการประชาสัมพันธ์ของดร.เกิบเบิ้ล จากประสบการณ์ที่เป็นคนข่าวต่างประเทศมาตลอดเวลาสงคราม ที่ท่านกล่าวถึง ผมขอสนับสนุนว่า ความเห็นของท่านถูกต้องอย่างยิ่ง เพราะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตอนปลายสงครามในยุโรปนั้น แสดงว่า เยอรมัน “เกือบชนะ” ก็เพราะการประชาสัมพันธ์แบบของดร.กริบเบิ้ล ซึ่งอัน ที่จริงควรเรียกว่าการโฆษณาชวนเชื่อมากกว่า และถ้าหากเยอรมันใช้การประชาสัมพันธ์ด้วยการเอาความจริงเข้าสู่แบบของนายกรัฐมนตรีเซอร์ซิลล์ เยอรมันอาจจะกลายเป็นฝ่ายชนะสงครามก็ได้ แทนที่จะเป็นแค่ “เกือบชนะ”(สรรพสิริ วิรัชศิริ, 2537: 27) จนกระทั่งปัจจุบันวาทะที่น่าประทับใจของนายกรัฐมนตรีเซอร์ซิลล์ในเรื่องความกล้าหาญและความรักชาติยังอยู่ในความทรงจำของสรรพสิริ

เมื่อเริ่มทำข่าวโทรทัศน์ในระยะต่อมา ความขัดแย้งที่สรรพสิริได้ประสบ เปลี่ยนฉากกลายเป็นฝ่ายรัฐบาลกับฝ่ายคอมมิวนิสต์ และในห้วงสุดท้ายในชีวิตการทำงานบริหารสื่อสารมวลชนของสรรพสิริ ฉากของความขัดแย้งได้เปลี่ยนเป็นฝ่ายทหารตำรวจกับนิสิตนักศึกษาในเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 และเป็นความขัดแย้งครั้งสุดท้ายที่สรรพสิริต้องเอาตัวเองเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย ในฐานะสื่อที่ต้องการสะท้อนภาพและกระจงเงาให้กับฝ่ายต่างๆ และเพื่อรักษาความเป็นกลางนี้เอง ทำให้สรรพสิริต้องประสบกับความไม่เป็นธรรมและยุติงานในหน้าที่ที่ตนเองรักมากที่สุด การทำงานหน้าที่สื่อมวลชนของสรรพสิริจึงค่อนข้างจะอยู่บนความขัดแย้งในลักษณะต่างๆ

เป็นไปได้ว่า การที่สรรพสิริได้ให้ความสนใจกับข่าวสงครามหรือสถานการณ์การสู้รบหรือความขัดแย้งทางอุดมการณ์ก็เพราะในประสบการณ์ชีวิตของสรรพสิริดังที่กล่าว ได้ผ่านและเก็บสะสมและกลั่นมาเป็นความรู้สึกภายในของการทำหน้าที่สื่อมวลชนที่ต้องการเสนอข่าวด้านนี้ ดังเช่น บรรณาธิการข่าวที่ผ่านงานข่าวการเมืองมามากมักจะให้ความสำคัญจัดลำดับข่าวการเมืองเป็นข่าวแรก โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่การเมืองไทยมีความผันผวนตลอดเวลา

นอกจากนี้ปัจจัยอีกแง่หนึ่ง น่าจะอยู่ที่การให้ความสำคัญในเรื่องเกียรติยศ ศักดิ์ศรีและความรักชาติของสรรพสิริ เรื่องราวของผู้ทำการรบในแนวหน้า เป็นสิ่งที่แนวหลังไม่อาจจะได้รับ การถ่ายทอดได้เลย หากไม่มีสื่อมวลชนที่จะเข้าไปนำเหตุการณ์และสถานการณ์สู้รบมาเผยแพร่ กล่าวได้ว่า สรรพสิริได้ใช้ศักยภาพของสื่อในการให้สถานภาพ (Status Conferral) ดังเช่น เจตนาครั้งแรกของสรรพสิริในการทำข่าวสถานการณ์ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ “ตอนที่ผู้ก่อการร้ายกำเริบเสิบสานใหญ่ในปี 2510 นั้นเอง ถึงขนาดที่ในหลวงทรงห่วงใยที่เจ้าหน้าที่และราษฎร

ขาดเจ็บล้มตายเสียหายกันมาก จึงเสด็จพระราชดำเนินด้วยเฮลิคอปเตอร์ฝ่าอันตรายไปบินวนเวียน ทอดพระเนตรเหตุการณ์เหนือจุดที่กำลังมีการปะทะ ณ สมรภูมิจาก “ช่องโพร” ของอำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2510 ทำให้ขวัญกำลังใจของเจ้าหน้าที่และราษฎรดีขึ้นเป็นอันมาก แต่โงทิวี่ไม่มีเสนอข่าวนี้กันเลยสักช่อง ผมบอกตัวเองว่า ถ้าผมเป็นคนข่าวทิวี่ที่มีสังกัด ทิวี่ที่ผมสังกัดจะต้องมีข่าวนี้ในวันนั้น และผมจะต้องค้นหุรงไปให้ถึง “ช่องโพร” ให้จงได้ ไม่ว่าจะเกิดขึ้น”(สรรพสิริ วิรยศิริ, 2537: 116)

ในตอนหนึ่งของหนังสือ ผมเป็นคนข่าวคนหนึ่งก็แค่นั้น สรรพสิริได้เล่าถึงวีรกรรมของ พ.ต.ต.กฤษณ์ ตั้งชะทรัพย์ และร.ต.ต.วินิจ รัชเสวะ โดยเห็นว่า “ผมขอนำวีรกรรมของผู้กล้าหาญ ท่านนี้มาเล่าสู่กันฟังเพื่อคนไทยได้ตระหนักว่า หลังองค์พระปฏิมานั้นงามเพียงไร ได้ด้วยทองที่คน มากหลายได้ช่วยกันปิด โดยไม่สนใจว่า จะมีผู้ใดล่วงรู้หรือสตุดิ”(สรรพสิริ วิรยศิริ, 2537: 132)

3. ผลสะท้อนของการเสนอข่าวโทรทัศน์

นิติพัฒน์ วิจิตรภาพ และบุษนา จินดากุล(2535) ได้พิจารณาคุณค่าของข่าวในอีกประการ หนึ่งคือ ผลสะท้อน(Consequence) โดยระบุว่า ผลที่เกิดขึ้นจากข่าวมีมากน้อยเพียงใด ถ้าข่าวนั้นก่อให้เกิดผลกระทบต่อคนในสังคมมาก ข่าวนั้นก็จะมีคุณค่า ครุณี หิรัญรักษ์(2529)ให้คุณค่าของข่าว ในประเด็นหนึ่งว่า อยู่ที่ความต่อเนื่อง โดยกล่าวว่า บรรณาธิการหนังสือพิมพ์มักจะนำเรื่องราว ต่างๆที่เกิดขึ้นและมีผลกระทบโดยตรงต่อชีวิต ความเป็นอยู่ของผู้อ่านมาเสนอในหน้า หนังสือพิมพ์เสมอ ในส่วนของสรรพสิรินั้นได้สังเกตเห็นว่า ข่าวโทรทัศน์ ได้สังเกตเห็นคุณค่าของข่าว โทรทัศน์ในการที่จะช่วยให้สังคมโดยรวมดีขึ้น

ในระยะต้นๆ ของการทำข่าวโทรทัศน์ของสรรพสิริ ระหว่างที่ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายข่าว และการประกาศของบริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด อาจจะเน้นเรื่องความเร็วในการเสนอข่าว หรือ ข่าว เหตุการณ์ที่ถือว่า เป็นสีสันของข่าวโทรทัศน์ แต่ในระยะต่อมาสรรพสิริได้สังเกตเห็นความสำคัญของ ข่าวโทรทัศน์ในลักษณะที่ทำให้เกิดผลต่อผู้ชม

ในการกลับมาดำรงตำแหน่งผู้จัดการบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัดในปี 2518 ข่าวโทรทัศน์ ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ก็มีรายงานข่าวผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประชาชนมาเสนอมากขึ้น ดังเช่น สมชาย อาสนจินดา หรือ ส.อาสนจินดา ศิลปินแห่งชาติ ซึ่งเคยเป็นกอลัมนิสต์ในหนังสือพิมพ์ ฉบับหนึ่งกล่าวว่าถึงการทำข่าวของสรรพสิริว่า “ที่ไหนน้ำท่วม..ราษฎรเดือดร้อน..ที่ไหนเป็นข่าว แม้จะเต็ม ไปด้วยภัยอันตรายรอบข้าง เขาไปพร้อมกล้อง”(ส.อาสนจินดา, 2518: 4)

เพชร พนมทวน คอถัมนิสต์หนังสือพิมพ์อีกฉบับหนึ่ง ก็ให้ความเห็นถึงการปรับปรุงข่าวของช่อง 9 ในช่วงเวลาเดียวกัน หลังจากสรรพสิริเข้าไปบริหารว่า ได้เสนอข่าวถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประชาชนมากขึ้น “ข่าวจากไทยทีวี.วิ.ยุคนี้มีได้เสนอแต่ข่าวจากรัฐบาลหรือสัมภาษณ์เฉพาะผู้เกี่ยวข้องในวงการรัฐบาลเท่านั้น แต่กระจายความเห็นของ ส.ส.ฝ่ายค้าน ประชาชนคนเดินถนนมากขึ้น ดังเช่นทันทีที่รัฐบาลประกาศนโยบายจะให้ชาวบ้านนั่งรถเมล์ฟรี นักข่าวก็ออกตระเวนถามความรู้สึกจากคนรถเมล์และคนนั่ง รวมทั้งคนหลายอาชีพในทันทีทันใด เป็นการสัมภาษณ์กันสดๆ ในแบบถึงจุดถึงคน บางคนสวดนายนๆ เข้าให้ก็มี”(เพชร พนมทวน, 2518: 4)

นอกจากนี้สรรพสิริยังได้ขยายแนวการเสนอข่าวออกไปสู่ต่างจังหวัด ซึ่งถือได้ว่าเป็นการให้ความเสมอภาคแก่คนทุกกลุ่ม โดยใช้สื่อมวลชนของรัฐเป็นสื่อของประชาชน ดังเช่นที่คอถัมนิสต์หนังสือพิมพ์ได้กล่าวไว้ “ได้เปิดข่าวออกไปสู่ชนบท เข้าใจว่าจะเป็นความคิดของคุณสรรพสิริ วิรัชศิริ ผู้จัดการคนใหม่ ซึ่งมี “เลือดนักข่าว” อยู่เต็มตัว จะมีภาพข่าวอะไรที่น่าดูมากไปกว่าข่าวที่เจาะเข้าไปถึงชีวิตชาวบ้านและปัญหาชาวบ้านที่เกิดขึ้นอย่างถึงแก่น ผมนึกชื่นชมข่าวไทย ทีวี. อยู่ในใจมานานแล้วนับตั้งแต่เปลี่ยนทิศทางเสนอข่าวใหม่”(เพชร พนมทวน, 2518: 4)

นอกจากนี้การปรับปรุงการเสนอข่าวของช่อง 9 ก็เน้นการเสนอข่าวผลกระทบที่ต่อเนื่อง “ทันทีที่รัฐบาลสั่งเลิกสัมปทานเหมืองโก๋ สกู๊ปข่าวการทำเหมืองแร่ที่พังงาก็ปรากฏสู่สายตาทันที และทันทีที่มีข่าวชาวเขมรกลายเป็นฝั่งแตกร้าง ภาพข่าวการอพยพและสภาพชายแดนไทย และเขมรก็ปรากฏขึ้นอย่างมีชีวิตชีวา”(เพชร พนมทวน, 2518: 4)

ในช่วงเหตุการณ์นองเลือด 6 ตุลาคม 2519 สรรพสิริก็ได้ตัดสินใจ โดยหวังว่า ข่าวที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ในวันนั้นจะมีผลไปในทางที่คิดต่อสถานการณ์ ดังที่สรรพสิริกล่าวไว้ในการสัมภาษณ์นิตยสารหลักไท “เมื่อเหตุการณ์เพิ่มความรุนแรงขึ้นในตอนสาย ผมก็สั่งให้เจ้าหน้าที่ทีวี.ช่อง 9 เตรียมพร้อมเพื่อเปิดสถานีออกอากาศได้ทุกขณะ อันเป็นอำนาจที่ผมสั่งได้ ผู้เดียวขณะนั้น แล้วผมก็สั่งการให้เปิดสถานีทีวี.ช่อง 9 เมื่อเหตุการณ์รุนแรงขึ้นจนถึงมีการเสียชีวิตเลือดเนื้อคนไทยด้วยกัน ด้วยความหวังอย่างบริสุทธิ์ใจไม่มีสิ่งใดเคลือบแฝง ว่าการเสนอเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างตรงไปตรงมาต่อสาธารณชนให้รู้เห็นเป็นพยานจะช่วยลดความรุนแรงของเหตุการณ์ลงได้”(สรรพสิริ วิรัชศิริ, 2531: 35)

นอกจากการตัดสินใจเปิดสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 แล้วสรรพสิริยังตระหนักถึงผลสะท้อนในแง่ลบ ของการเสนอข่าวที่อาจจะเกิดขึ้น “การตัดต่อลำดับภาพและเสนอออกอากาศนั้นผมทำเอง

คนเดียวทั้งสิ้น เพราะจะต้องใช้วิจารณ์ญาติคตทอนภาพและเรื่องราวออกเสียบ้าง ในส่วนที่จะกลับกลายเป็นการกระพือโหม ให้เกิดความเคียดแค้นจงล้างจงผลาญกันหนักยิ่งขึ้น” (สรรพสิริ วิรยศิริ, 253: 35) ในเรื่องผลสะท้อนของการเสนอข่าวของสื่อ่นั้น สรรพสิริได้แสดงความเห็นถึงเหตุการณ์ การเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ.2475 ว่า “การเปลี่ยนแปลงการปกครองปี 2475 ไม่เสียเลือดเนื้อ เพราะขณะนั้น ไม่มีสื่อเสนอข่าว สื่อยังไม่แพร่หลาย” (สรรพสิริ วิรยศิริ, สัมภาษณ์, 25 มิถุนายน 2540) เนื่องจากในขณะที่ยังไม่แพร่หลายนั้น คนไทยในขณะนั้นยังไม่ได้รับข่าวสารอีกมากจนเป็นที่มาของการตั้งกรมโฆษณาการ “หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง คนยังบอกว่า รัฐธรรมนูญเป็นถูกพระยาพหลฯ อะไรวางนี้ कै้าถ้อกันอย่างนี้”(สรรพสิริ วิรยศิริ, สัมภาษณ์, 11 มีนาคม 2541)

จากการทำงานข่าวของสรรพสิริจะเห็นได้ว่า ข่าวโทรทัศน์นั้นได้ทำให้เกิดผลสะท้อนหรือผลกระทบ 3 ประการคือ

1. ผลในทางบวก หรือผลดี คือสังคม ประชาชนได้รับข่าวสารที่มีส่วนช่วยในการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่
2. ผลในทางลบต่อผู้เสนอข่าว ซึ่งเกิดจากบรรยากาศทางสังคม ไม่มีเสรีภาพ ซึ่งในระยะเวลาที่สรรพสิริทำข่าวโทรทัศน์ การเสนอข่าวหลายครั้งมีผลกระทบต่อสรรพสิริ เช่น ข่าวการเลือกตั้งสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ซึ่งมีความไม่สุจริตกันมาก ข่าวสัมภาษณ์นายไขแสง ตุ๊กไส ก่อนการเลือกตั้งในปี 2519 ข่าวเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519
3. ผลในทางที่จะลดหรือเพิ่มความขัดแย้งในสังคม การเสนอข่าวของสรรพสิริในระยะที่เป็นผู้กุมการบริหารของบริษัท ไทยโทรทัศน์ ได้กระจายการเสนอข่าวไปสู่ต่างจังหวัด แสดงให้เห็นว่า ข่าวเป็นสื่อกลางของประชาชนทั้งในชนบทและในเมือง ซึ่งเป็นลช่องว่างของสังคมสะท้อนภาพปัญหาของแต่ละฝ่าย แต่ในการเสนอข่าวเหตุการณ์ 6 ตุลาคมนั้น สรรพสิริเห็นว่า การเสนอข่าวเป็นการลดความรุนแรงของเหตุการณ์ลงเพราะมีสื่อมวลชนเป็นประจักษ์พยาน ฝ่ายทหารอาจจะลดความรุนแรงในการปราบปราม และพยายามเสนอข่าวให้เห็นว่า การหลังเลือดในวันนั้นล้วนเป็นคนไทยด้วยกันทั้งสิ้น แต่ในทัศนะบางมุมของนักวิชาการเช่น ร.ศ.จุมพล รอดคำดี เห็นว่า อาจจะเพิ่มความรุนแรงได้ “เมื่อข่าวนั้นออกไป ฝ่ายทหารอาจจะคิดว่า ยิ่งทำให้ประชาชนอาจถูกฮือก็ได้ ต้องควบคุมให้ยุติโดยเร็ว เช่น การปิดล้อมธรรมชาติที่เรียกว่า ปิดประตูตีแมว” (จุมพล รอดคำดี, สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2541)

3.อุดมคติของสรรพสิริในงานข่าวโทรทัศน์

การทำงานด้านข่าวโทรทัศน์ของสรรพสิริ สรรพสิริจะแสดงบทบาทใน 2 ด้าน คือ เป็นผู้บริหารข่าวโทรทัศน์ และเป็นผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ การเป็นผู้บริหารข่าวโทรทัศน์ จะเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจในการวางแผนนโยบายในการทำข่าว การบรรณาธิกรณ การผลิต ตลอดจนการดูแลพนักงานข่าวทั้งหมด อุดมคติสำคัญของสรรพสิริในบทบาทนี้คือ การถือว่า ข่าวคือเกียรติและศักดิ์ศรีของสื่อสารมวลชน ซึ่งถือเป็นอุดมคติสำหรับองค์กร ในอีกบทบาทหนึ่งสรรพสิริจะลงไปทำข่าวด้วยตนเอง ไม่ว่าจะทำงานในระดับที่สูงเพียงใด ทั้งการเป็นหัวหน้าฝ่ายข่าวและการประกาศ ของบริษัท ไทยโทรทัศน์ การเป็นหัวหน้าฝ่ายข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 และการเป็นผู้จัดการบริษัท ไทยโทรทัศน์ อุดมคติของสรรพสิริที่แสดงออกอีกด้านหนึ่งคือ การเป็นผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ เนื่องจากสรรพสิริเป็นทั้งนักเขียนและนักพูด การแสดงความคิดเห็นในเรื่องข่าวและข่าวโทรทัศน์ มีมากมายหลายประเด็น ในการวิเคราะห์นี้ผู้วิจัยจะเน้นเฉพาะประเด็นสำคัญที่สรรพสิริได้แสดงออก และมีผลต่อการทำงานข่าวโทรทัศน์ในระยะต่างๆ

3.1 ความหมายของข่าวกับนักสื่อสารมวลชน : ข่าว คือเกียรติและศักดิ์ศรีของสื่อสารมวลชน

ในแง่คิดเกี่ยวกับการเสนอข่าวแล้ว ประเด็นที่สรรพสิริได้ยึดถือและโดดเด่นที่สุดในการทำงานสื่อสารมวลชนตลอดชีวิตของสรรพสิริ คือ การเสนออุดมการณ์ของสื่อมวลชนที่ว่า “ข่าว คือเกียรติและศักดิ์ศรีของสื่อสารมวลชน” อันสะท้อนภาพของความรับผิดชอบขององค์กรข่าวในการเสนอข่าวและการออกไปปฏิบัติงานข่าว

เช่นกันสรรพสิริถือว่า การทำหน้าที่ “คนข่าว” คือการทำหน้าที่ที่มีเกียรติและมีศักดิ์ศรีเกียรติและศักดิ์ศรีนั้นเกิดขึ้นมาได้ด้วยความตระหนักในความภาคภูมิใจ ที่ได้ทำหน้าที่สื่อสารมวลชนในการเสนอข่าวสารไปสู่ประชาชน ซึ่งสรรพสิริถือว่า ความภาคภูมิใจครั้งแรก คือการได้ทำงานด้านวิทยุกระจายเสียง จนกระทั่งไปสู่งานด้านโทรทัศน์

สรรพสิริเห็นว่า เกียรติและศักดิ์ศรี มาจากความภาคภูมิใจในการเป็นสื่อสารมวลชน เริ่มขึ้นจากการทำหน้าที่เป็นพนักงานแปลข่าวต่างประเทศ ที่รับฟังสถานีวิทยุต่างประเทศระหว่างปี 2484-2489 “การได้รับรู้เรื่องราวเหตุการณ์ก่อนใครๆ หรือดีกว่าใครๆ เป็นความภาคภูมิใจของผู้ที่เรียกตนเองว่า “คนข่าว” ซึ่งผมถือว่าเคยเป็น ยังเป็น และจะเป็นตลอดไปในชีวิต ความภาคภูมิใจเช่นนี้เกิดขึ้นในเวลาไม่กี่เดือนที่เข้าทำงานที่กรมโฆษณาการ เป็นความภาคภูมิใจที่ให้ความสนุกสนานและคิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์บ้างแม้เพียงน้อยนิด”(สรรพสิริ วิริยศิริ, 2541: 77)

สรรพสิริได้กล่าวถึงการทำงานสื่อวิทยุกระจายเสียงในระยะแรก “อยากทำอะไรก็ทำไป อยากเป็นนักข่าวจะเขาสักคนก็ห้อมอเตอร์ไซด์พ่วงข้างไปสมัครเป็นคนข่าวสงครามชายแดน ที่ ตอนนั้นไทยกำลังเกิดกรณีพิพาทกับอินโดจีนฝรั่งเศส ไม่ได้เป็นคนข่าวสงคราม ได้เป็นคนรับฟัง ข่าวต่างประเทศของกรมโฆษณาการก็พอใจแล้ว แล้วก็ทำอะไรตามเรื่อย ๆ จนไปได้เป็นคนข่าว หัวหน้าข่าวของกรมประชาสัมพันธ์ กระทั่งเป็นผู้ประกาศวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เกิด ความภาคภูมิใจว่า เป็นผู้ให้ความมี “หุทิพย์” แก่ประชาชน เป็นหน้าที่อันมีเกียรติศักดิ์ศรี ซึ่งไม่มี ผู้ใดรวมทั้งตนเองที่จะมีสิทธิ์ทำลายเกียรติศักดิ์ศรีนั้นได้ เมื่อต่อมาได้มีโอกาสเป็นผู้บุกเบิกร่วมก่อตั้งกิจการวิทยุโทรทัศน์ ขึ้นในเมืองไทย ความภาคภูมิใจในเกียรติศักดิ์ศรี จึงเพิ่มเป็นทวีคูณด้วยความ สำคัญในหน้าที่ที่นอกจากให้ความมี “หุทิพย์” แก่ประชาชนแล้ว บัดนี้ยังให้ความมี “ดาทิพย์” เพิ่มขึ้นอีกอย่างหนึ่งด้วย ความภาคภูมิใจในเกียรติ ศักดิ์ศรีที่เพิ่มทวี ได้จารึกเป็นจิตใต้สำนึก มาแต่ บัดนี้ว่า ไม่ว่าจะกรณีใด ผมจะทรยศไม่ได้ในการทำหน้าที่เป็นหุทิพย์และดาทิพย์แก่ประชาชน” (สรรพสิริ วิจารณ์, ผมอยากให้ทุกคนมี “หนูหล่อ” ในหัวใจ เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์)

อาจจะกล่าวได้ว่า การยึดถือในเรื่องเกียรติและศักดิ์ศรีของสรรพสิริ มาจากความภาคภูมิใจ ในการทำหน้าที่สื่อ ความภาคภูมิใจมีรากฐานมาจากการตระหนักในการทำหน้าที่ด้วยความ รับผิดชอบ ซึ่งในยุคของการหล่อหลอมสรรพสิริจากวัยเด็ก สรรพสิริได้เห็นตัวอย่างจาก นักสื่อสารมวลชนหลายท่านที่มีอุดมการณ์ ดำเนินถึงเกียรติและศักดิ์ศรี เช่น ครูมาลัย ชูพินิจ กุหลาบ สายประดิษฐ์ โชติ แพร่พันธุ์ เป็นต้น รวมทั้งได้ร่วมงานกับอิศรา อมันตกุล นักหนังสือพิมพ์ตัวอย่างผู้ยึดถือจริยธรรมและแบบอย่างที่ดีของนักหนังสือพิมพ์รุ่นหลัง

ความสำนึกในภาระและการทำหน้าที่สื่อมวลชนที่ดี ที่นำไปสู่การตระหนักในเรื่อง เกียรติและศักดิ์ศรี ของการเป็นสื่อมวลชนในตัวสรรพสิริ ได้เพิ่มพูนและสั่งสมมากขึ้น จากการทำงานสื่อสารมวลชน “ตอนที่มะงุมมะงาหราเข้ารับหน้าที่เตรียมการให้มี “ดาทิพย์” ขึ้นใน เมืองไทย จนถึงเริ่มงานทีวีเป็นกิจจะลักษณะแล้วนั้น อันที่จริงผมยังไม่ค่อยรู้เสียด้วยซ้ำว่า คำว่า “สื่อมวลชน” นั้นมีความหมายแค่ไหนเอาอะไรเป็นมาตรวัดความถูกต้องสมควร แต่เมื่อทำไป ทำไปและเพิ่มความสำนึกในหน้าที่ความมีเกียรติที่ได้เป็นผู้ให้ความมี “ดาทิพย์” แก่ประชาชนยิ่งขึ้น”(สรรพสิริ วิจารณ์, 2537: 100)

สรรพสิริ วิรยศิริ เป็นผู้ที่มีใจรักในงานข่าวโทรทัศน์ และถึงเห็นว่า ข่าวคือเกียรติและศักดิ์ศรีของสื่อสารมวลชน ตลอดระยะเวลาของการทำงานข่าว สรรพสิริจะยกประเด็นนี้มาเป็นหลักในการบอกความเป็นตัวของตัวเอง และการยึดถือในสิ่งนี้นำไปสู่ การแสดงออกของความเป็นนักสื่อสารมวลชนของสรรพสิริ ที่มั่นคงในจริยธรรมของการเป็นนักสื่อสารมวลชนที่ดี

ในคำกล่าวรับรางวัล “ฉวีวรรณ” เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2532 ซึ่งคณะกรรมการดำเนินงานประกวดโฆษณายอดเยี่ยมแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 13 มอบให้กับผู้สร้างสรรคุณค่าความก้าวหน้า ชื่อเสียง หรืออุทิศตนให้ประโยชน์แก่วงการ โฆษณาของประเทศไทย สรรพสิริ วิรยศิริ ได้กล่าวในการรับรางวัลในวันนั้นว่า “เมื่อผมได้รับรางวัลส่งเงิน นักประชาสัมพันธ์โทรทัศน์จากสมาคม นักประชาสัมพันธ์ฯ เป็นคนแรก ผมได้ให้คำมั่นสัญญากับตัวเองว่า จะรักษาเกียรติและศักดิ์ศรีของนักประชาสัมพันธ์ที่ติดลอคไป เมื่อผมได้รับรางวัลนักข่าวที่อุทิศตนเพื่องานข่าวโทรทัศน์จาก ชมรมช่างภาพข่าวโทรทัศน์เป็นคนแรก ผมให้คำมั่นสัญญากับตัวเองว่า จะรักษาเกียรติและศักดิ์ศรีของคนที่ติดลอคไป บัดนี้ผมได้รับรางวัลสตูดิโอโฆษณา “ฉวีวรรณ” จากคณะกรรมการประกวดโฆษณายอดเยี่ยมฯเป็นคนแรก ถ้าหากคุณฉวีวรรณ เจริญวิวิทย์จะทราบได้ด้วยญาณวิเศษอันใด ผมขอให้คำมั่นสัญญาแก่ท่านว่า ผมจะรักษาเกียรติและศักดิ์ศรีของคนโฆษณาที่ดีไปชั่วชีวิต”

นอกจากนี้สรรพสิริยังเห็นว่า “เกียรติและศักดิ์ศรี” ทำให้นักข่าวทุกคนมีความเท่าเทียมกันได้ แม้ว่าจะทำงานสื่อสารมวลชนคนละแห่ง หรือมีรายได้ที่แตกต่างกัน “ผมเคยพูดกับคนที่ช่อง 9 เขาให้เดินเท่ากันหรือเปล่า จะมีเงินพอที่จะซื้อเนื้ออย่างดีหรือเปล่า ผลประโยชน์ค่าแรงก็มีเท่ากัน แต่ผมบอกว่า มีสิ่งหนึ่งที่ทำได้เท่ากันคือ เกียรติและศักดิ์ศรีของสื่อมวลชน ผมเห็นว่าสิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญ มีสตางค์ไม่ซื้อเนื้อที่ดีกว่า เราไม่คดโกงไม่หาผลประโยชน์ นี่คือนี่สิ่งที่ผมอยากจะทำกท.วิ.ที่ ผมมีส่วนเกี่ยวข้องมา”(สรรพสิริ วิรยศิริ, เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ “ข่าวโทรทัศน์ ที่มีคุณค่าถูกใจประชาชนไทย”)

ส่วนในแง่ขององค์กรสื่อสารมวลชนแล้ว สรรพสิริยังเห็นว่า ข่าวคือเกียรติและศักดิ์ศรีขององค์กรด้วย เพื่อยืนยันในเรื่องนี้ เมื่อสรรพสิริเข้ารับตำแหน่งผู้จัดการบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด ก็ได้เรียกประชุมและได้ประกาศเรื่องนี้แก่พนักงาน 500 คนของบริษัท ในปี 2518 “ทันทีที่ได้รับหนังสือเชิญจากประธานกรรมการบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด ได้ดำรงตำแหน่ง “ผู้จัดการ” เพราะเหตุที่ยังไม่มีหุ้น ซึ่งส่วนราชการเป็นผู้ถือร้อยละ 99.99 จึงไม่มีคำว่า “กรรมการ” นำหน้า ผมก็นัดหมายขอพบกับ เจ้าหน้าที่พนักงานทุกคนใน “ไทยทีวี” และ “ท.ท.ท.” เพื่อยืนยันว่า

“สถานีโทรทัศน์และวิทยุนี้เป็นรัฐวิสาหกิจเพื่อให้ข่าวสารความรู้ความบันเทิงแก่ปวงชนตามลำดับความสำคัญ มิใช่กลับกัน และข่าวคือเกียรติและศักดิ์ศรีของเรา”(สรรพสิริ วิจารณ์, 2537: 153)

ต่อองค์กรภายนอก สรรพสิริมักจะให้ความสำคัญในเรื่องของเกียรติและศักดิ์ศรีมาก แม้แต่การตั้งคณะไทยช่วยไทยในการรณรงค์บริจาคเงินเพื่อจัดหาเฮลิคอปเตอร์ที่ใช้ในการรักษาพยาบาลทหารตำรวจประชาชน รวมทั้งการไปเยี่ยมเยียนทหารเพื่อมอบสิ่งของบริจาคช่วยเหลือ สรรพสิริก็จะนำประเด็นไปพูดเพื่อให้ผู้ทำหน้าที่ในแนวหน้ามีความภาคภูมิใจ “พวกเรามาที่นี่เพื่อให้กำลังใจน้องๆ ทั้งหลายตระหนักว่า คนไทยทั้งชาติห่วงใยและสำนึกในบุญคุณของท่านขอท่านได้สำนึกเช่นกันในความเป็นผู้มีเกียรติและศักดิ์ศรี โปรดทำหน้าที่ของท่านให้สมเกียรตินั้นด้วยเถิด” หัวหน้าคณะ “ไทยช่วยไทย” จะปราศรัยทำนองนี้ทุกครั้งเมื่อนำคณะชนข่าวของไปปรากฏขงวิทยุทหารตำรวจและเข้าหน้าที่ผู้พร้อมพลชีพเพื่อชาติ”(สรรพสิริ วิจารณ์, 2537: 159)

การตัดสินใจเสนอข่าวเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 ทางสถานีโทรทัศน์และสถานีวิทยุของบริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด ที่มีสรรพสิริ เป็นผู้จัดการ ซึ่ง ได้ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงหน้าที่การงานและวิถีชีวิตครั้งใหญ่แก่สรรพสิริ มีที่มาจากการตระหนักว่า ข่าว คือเกียรติและศักดิ์ศรีของสื่อสารมวลชน “สิ่งที่ผมทำผมมีความมุ่งหมาย ทำในฐานะที่เราเป็นคนข่าว เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบเป็นผู้มีเกียรติ ในการเป็นให้ความมีเหตุพิสัยต่อาทิพย์แก่ประชาชน เราจะทะเลาะเพิกเฉยต่อหน้าที่นั้น ไม่ได้ แต่ในเวลาเดียวกันเราต้องรับผิดชอบต่อผลจากผู้ดูรายการนี้ ที่อาจจะเกิดความรุนแรงเกิดอะไรขึ้นมา เราก็ต้องพูดไม่ให้นั้นรุนแรง ต้องการพูดให้เห็นว่า สถานการณ์นี้ไม่น่าเกิดขึ้นหรอก พวกเราคนไทยด้วยกันทั้งนั้น”(สรรพสิริ วิจารณ์, สัมภาษณ์, 23 ธันวาคม 2540)

สรรพสิริเห็นว่า การทำหน้าที่ด้วยความมีเกียรติดังกล่าวส่งผลกระทบต่อปัจจุบัน “เหตุการณ์ 6 ตุลาคม ถ้าผมมีวาทลพกระสุนอยู่ ผมก็อยู่ทุกวันนี้อย่างเป็นผู้ไร้เกียรติ ไม่ทำหน้าที่ของตัวเอง ไม่ได้เป็นอย่างที่เป็นทุกวันนี้ ผมเชื่อว่า การที่ผมได้เป็นกรรมการบริหารสถานีโทรทัศน์ใหญ่ที่สุด 2 ช่อง ช่อง 5 และช่อง 7 คุณอยู่ช่อง 9 ยังมาสัมภาษณ์ผม พู่นี้เค้าก็เชิญให้ไปพูดที่ช่อง 9 เมื่อวาน เค้าก็เชิญผมไปพูดที่ลพบุรี ถ้าผมเป็น ไ้คนที่เค้าถูกเดดหัว เป็นคอมมิวนิสต์เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2519 ใครเค้าจะเชิญ”(สรรพสิริ วิจารณ์, สัมภาษณ์, 14 กรกฎาคม 2540)

ดังนั้นในสถานการณ์ที่สื่อสารมวลชนจะต้องตัดสินใจ ในการเลือกทำหน้าที่แล้ว สิ่งที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในด้านสื่อ จะเลือกที่จะตัดสินใจไปตามหลักการที่ตนยึดถือ

ด้วยความตระหนักในเกียรติและศักดิ์ศรี ในปี 2532 สรรพสิริก็ได้เปิดบริษัท ที่ใช้ชื่อว่า เกียรติภูมิ จำกัด(The Root Company Limited) เพื่อทำหน้าที่สืบเสาะค้นคว้าหาหลักฐานที่จะใช้เป็น ประโยชน์จากเกียรติภูมิของคนหรือสิ่งก่อสร้าง ทั้งที่ปรากฏเป็นรูปธรรมและนามธรรม ที่ยังมีอยู่ ในปัจจุบันหรือเคยมีในอดีต เผยแพร่ข้อมูลนั้นเพื่อให้สาธารณชนรับรู้ หรือเป็นที่ภาคภูมิใจของคน ที่เกี่ยวข้อง หาทางสนับสนุนและวางแผนงาน ดำเนินงานการฟื้นฟูอนุรักษ์ทั้งที่เป็นรูปธรรมและ นามธรรม

การยกย่องเกียรติและศักดิ์ศรีของสรรพสิรินี้ ได้มีผลงานออกมาในเชิงรูปธรรม เช่น การยกย่อง พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าพิระพงศ์ภานุเดช “พระองค์เจ้าพิระ เจ้าดาราทอง” นักแข่ง รถที่สร้างชื่อเสียงในระดับโลก โดยเผยแพร่เกียรติประวัติ จัดการแข่งขันประวัติศาสตร์ “กรุงเทพ กรังด์ปรีซ์ 2531” ที่นำไปสู่การตั้งชื่อ สนามแข่งรถที่ พัทธยาว่า พิระ เซอร์กิต หรือการจัดแข่งรถย้อน ยุค เพื่อเผยแพร่เกียรติคุณ การเชิดชู โขน กังเพชร นักชกแชมป์โลกของไทยคนแรกใน ประวัติศาสตร์ การเผยแพร่เกียรติภูมิของรถไฟ อันกิจการขนส่งที่นำความเจริญมาสู่ประเทศไทย มี การสร้างหอเกียรติภูมิรถไฟ ที่สวนจตุจักร เพื่ออนุรักษ์เรื่องราวหลักฐานเกี่ยวกับรถไฟในยุคแรกๆ ฯลฯ

3.2 อุดมคติในการทำข่าวของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์

การทำหน้าที่ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ของสรรพสิรินั้น ในด้านอุดมคติสรรพสิริยอมรับว่า ได้ สังสมอุดมคติของตนในการทำงานข่าว นับตั้งแต่เริ่มเป็นพนักงานแปลข่าว จากการติดตาม ข่าวต่างประเทศในระยะสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งข่าวที่ออกมานั้นพนักงานแปลข่าวจะต้อง วิเคราะห์แยกแยะว่า เป็นข่าวปกติ หรือเป็นการโฆษณาชวนเชื่อ ซึ่งในการทำข่าวนั้น สิ่งสำคัญ อันดับแรกผู้สื่อข่าวจะต้องเข้าใจในเรื่อง“ข่าว” ก่อน เมื่อสรรพสิริเริ่มทำข่าวด้วยตนเอง อุปสรรค สำคัญของการเสนอข่าวในยุคที่การปกครองยังไม่เป็นประชาธิปไตย คือการแทรกแซงจากการ เมือง ซึ่งการทำงานของสรรพสิริ ด้วยอุดมคติของผู้สื่อข่าวได้รับผลกระทบมากมาย นับจากการลา ออกจากกรมประชาสัมพันธ์หลังจากถูกปลดจากหัวหน้าฝ่ายข่าวและการประกาศ ของ บริษัท ไทยโทรทัศน์ จนสุดท้ายต้องถูกออกจากตำแหน่งผู้จัดการบริษัท ไทยโทรทัศน์ ด้วยคำสั่ง คณะปฏิรูปการปกครอง จากการเสนอข่าวเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 ดังนั้นในท่ามกลางความ ขัดแย้งในเหตุการณ์ที่ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ต้องเข้าไปทำข่าวนั้น สรรพสิริได้เสนอข่าวต้องทำข่าวด้วย ความเป็นกลาง

เอกสารประกอบการสัมมนาข่าวโทรทัศน์ที่มีคุณค่าถูกใจประชาชนไทย)

สรรพสิริเห็นว่า การเสนอข่าวแก่ผู้ชมนั้น เป็นการให้ข้อมูลแก่ประชาชน “ในฐานะที่เป็นสื่อสารมวลชน เราถือเป็นหน้าที่เพียงเป็นผู้ให้ข้อมูลเรื่องราวที่เกิดขึ้น เพื่อประกอบการใช้วิจารณญาณเอาเองของประชาชนคนดู ก็แค่นั้น”(สรรพสิริ วิรยศิริ, 2537: 96) การเสนอข่าวนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ชม เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวินิจฉัย “หลักการเสนอข่าวที่สำคัญที่สุดคือ ข่าวนั้นทำให้รู้ถึงสถานการณ์ที่เป็นอยู่ทั้งด้านการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ การครองชีพ เพื่อที่จะให้ประชาชนใช้เป็นข้อมูลวินิจฉัยด้วยตัวเอง”(สรรพสิริ วิรยศิริ, 2519: 45)

ในระหว่างเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 สรรพสิริ ในฐานะเป็นผู้จัดการบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด ได้สั่งการให้ผู้สื่อข่าวเข้าไปทำข่าวในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตามที่สถานีวิทยุบางแห่งเสนอข่าวว่า นักศึกษามีการทำบั้งเกอร์เพื่อเตรียมต่อสู้ เพื่อที่จะตรวจสอบและป้องกันการบิดเบือนข่าว “ผู้สื่อข่าวเราได้เข้าไปในธรรมศาสตร์ก็ได้รายงานว่า ไม่มีบั้งเกอร์อะไรที่ขึ้นมาเลย มีแต่เอาสิ่งกีดขวางมาบังกระสุน ป้องกันตัว อย่างเช่น ใต้ะปึงปอง”(สรรพสิริ วิรยศิริ, สัมภาษณ์, 23 ธันวาคม 2540)

สรรพสิริ ได้ให้สัมภาษณ์ก่อนเข้ารับตำแหน่งผู้จัดการบริษัท ไทยโทรทัศน์ “หลักของผมก็คือ ข่าวต้องเป็นข่าว ผมคิดว่านั้นคือการรับใช้ชาติประชาชน” (สรรพสิริ เข้าพบพลตรีประกอบ จารุมณี พุดงานทีวี. วันนี้, 2518: 4)

สรรพสิริยังถือว่า การเสนอข่าวบนพื้นฐานความเป็นจริง ไม่ใช่เรื่องควรจะต้องทำเท่านั้น แต่เป็นหน้าที่ของสื่อมวลชน “เราทำข่าวก็ต้องมีหลักวิชาการของการทำข่าว เรามีหน้าที่เสนอเรื่องราวที่เป็นจริง ไม่มีหน้าที่ไปบิดเบือนให้เกิดประโยชน์แก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด คนที่เขาฟัง เขาดู เขาจะเอาไปวินิจฉัยใช้วิจารณญาณกันให้เกิดประโยชน์หรือโทษก็แล้วแต่ ไม่ใช่เรื่องของเรา สีขาว คนทำข่าวมีหน้าที่อย่างเดียว คือบอกว่ามันเป็นสีขาว สีเทาก็ต้องบอกว่ามันเป็นสีเทา ไม่มีหน้าที่บอกว่า มันเป็นอย่างอื่น”(วันนี้และวันวานของสรรพสิริ, 2527: 82-83)

กล่าวได้ว่า สรรพสิริได้เข้าใจเนื้อแท้ของการเสนอข่าวสาร ผ่านทางจอโทรทัศน์ ทั้งนี้เป็นไปตาม ข้อเสนอผลวิจัยเรื่องการเปิดรับข่าวสาร ของ Lyengar และ Kinder ซึ่งได้แสดงให้เห็นว่า อำนาจของข่าวโทรทัศน์รวมทั้งสื่อมวลชนชนิดอื่น ๆ นั้น ไม่ได้อยู่ความสามารถในการโน้มน้าว หากแต่อยู่ที่การชี้้นำความสนใจของสาธารณะ (agenda-setting) และอยู่ที่การช่วยกำหนดเกณฑ์ประกอบการวินิจฉัยให้แก่สาธารณะ (priming) (กาญจนา แก้วเทพ, 2541: 233)

พร้อมกันนี้ สรรพสิริยังได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของผู้ชมข่าวโทรทัศน์ จากการเสนอข่าวที่เป็นข่าว "และผมก็ขอยืนยันว่า ข่าวที.วี.นี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับคนทำ มันขึ้นอยู่กับผู้บริโภคคนที่ไปอุดหนุน พอเราเข้าไป อาหารประเภทนี้ ถนัดศรีบอกว่า เป็นประเภทดี อย่างดี ร้านนั้นก็ไม่มีวันนี้ ปรับปรุงบ้างก็บอกว่าเนื้อเหนียว ไม่อร่อย นี่คือการไปเรียกร้องให้เจ้าของร้านรู้ เจ้าของร้านไม่มีสิทธิที่จะทำอาหารอย่างไรก็ได้ตามใจชอบ หน้าที่ของเราคือการทำอาหารให้มีคุณค่าที่อร่อยดี เป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภค ผมขอฝากว่า ความรับผิดชอบ ไม่ได้อยู่ที่ผู้ทำข่าว คนดูข่าว ประชาชนทั่วไป คนใช้ประโยชน์จะต้องรับผิดชอบร่วมกัน"(สรรพสิริ วิริยศิริ, เอกสารประกอบการสัมมนา "ข่าวโทรทัศน์ที่มีคุณค่าถูกใจประชาชนไทย)

3.4 ข่าวต้องเป็นกลาง

ประเด็นการเสนอข่าวอย่างเป็นกลาง นับเป็นอีกจุดเด่นหนึ่งในการทำงานของสรรพสิริในฐานะผู้สื่อข่าว ซึ่งในการทำงานของผู้สื่อข่าวโดยทั่วไปแล้ว การทำข่าวอย่างเป็นกลาง ผู้สื่อข่าวจะต้องใช้วิจารณญาณในการเสนอข่าวอย่างเป็นธรรม ให้ข้อมูลแก่ประชาชนเพื่อการวินิจฉัย ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องที่ไม่ยาก แต่บรรยากาศในยุคที่ยังไม่เป็นประชาธิปไตยนั้น ผู้นำรัฐบาลจะถือว่าสื่อโทรทัศน์เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ในส่วนของประชาชนแทบจะไม่มีโอกาสได้เสนอความเห็นผ่านทางจอโทรทัศน์

การทำข่าวในยุคแรกของบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด ยังคงเป็นข่าวของผู้นำรัฐบาลมากกว่า จนกระทั่งเมื่อสรรพสิริ เริ่มทำข่าวโทรทัศน์อีกครั้งในสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 จึงมีการเสนอข่าวผลสะท้อนซึ่งอาจจะมีความเห็นของประชาชนในการสัมภาษณ์ แต่เมื่อสรรพสิริพ้นจากการทำข่าวไป การเสนอข่าวทางโทรทัศน์ก็ขาดสีสัน อาจจะเป็นเพราะสถานีโทรทัศน์แต่ละช่อง อยู่ในความควบคุมของรัฐบาลและผู้บริหารหัวเกรงอิทธิพลของรัฐบาล

ในระยะก่อนที่สรรพสิริ เข้ามาทำงานในบริษัท ไทยโทรทัศน์ ในปี 2518 นั้น บรรยากาศการเสนอข่าวยังเป็นเช่นเดิม ดังที่คอลัมนิสต์หนังสือพิมพ์คนหนึ่งได้ให้ความเห็นไว้ "ของเราราชการล้อมคอกไว้ชะแน่นหนาแล้วก็เอาราชการบังหน้าไปฉิบ ไม่คิดทำอะไรให้ข่าวเป็นข่าว แม้กระทั่งยุคสมัยนี้ก็ตาม...แต่ละสถานีจึงมีแต่ข่าวซ้ำซาก เข้าพบนายกรัฐมนตรี ทอดกฐินยกช่อฟ้า ล้วนไม่รู้จะดูไปหากรอกกเปรตอะไร"(เงา(ร้อยเปอร์เซ็นต์), 2518: 8) เมื่อสรรพสิริจะเข้ามาเป็น

ผู้บริหารในบริษัท ไทยโทรทัศน์สรรพสิริได้กล่าวถึง ทิศทางการทำข่าวอย่างเป็นทางการว่า “ข่าวต้องเป็นข่าว ที่มาจาก รัฐบาลถึงประชาชน และจากประชาชนถึงรัฐบาล ไม่ใช่เป็นกระบอกเสียงรัฐบาล แต่ฝ่ายเดียวเหมือนเช่นปัจจุบัน” (สมชาย ฤกษ์ดี, 2518: 4)

แต่ท่ามกลางความขัดแย้ง โดยเฉพาะทางด้านการเมือง การเสนอข่าวอย่างเป็นทางการนับเป็นเรื่องที่ตัดสินใจได้ยาก ในช่วงชีวิตของสรรพสิริต้องเผชิญกับปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองหลายครั้ง ชิงในเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 ซึ่งเป็นความขัดแย้งทางการเมืองครั้งสำคัญ การเสนอข่าวของสรรพสิริยังกระทบกับการบิดเบือนข่าว ซึ่งเกิดจากสื่อมวลชนบางคนที่ต้องการสร้างกระแสไปในทิศทางที่ต้องการ ทำให้สรรพสิริถูกมองเป็นฝ่ายตรงข้าม “คุณเป็นสื่อมวลชน คุณยืนอยู่ตรงกลาง ขณะเดียวกันตอนเช้ามีคนเอาหริคมาวางที่หน้าช่อง 9 บางถ้าพูดบอกว่า คุณนี่เป็นคอมมิวนิสต์ไหม้ย คอนบ่ายหรือไม่ใช่บ่ายใกล้ๆกัน นั่นเอง คนอีกกลุ่มเดินมาอีกทางวางหริคหน้าช่อง 9 บอกผมเป็นขवादกขอบ แทบทุกวันเลย” (สรรพสิริ วิรัชศิริ, สัมภาษณ์, 23 ธันวาคม 2540)

การที่สรรพสิริยืนหยัดในการเสนอข่าวอย่างเป็นทางการ เพราะคำนึงความสงบสุขของส่วนรวม “ การที่เราเป็นผู้ตัดสินใจในข่าวนี เพราะเรารู้ความมุ่งหมายเราทำอะไร อะไรควร ไม่ควร บางคนจะเข้าข้างฝ่ายขวา คนบางคนจะเข้าข้างฝ่ายนักศึกษา แต่ผมถือว่า ผมเป็นกลางเคร่งครัด ผมต้องทำเอง เพราะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ไม่มีใครผิดใครถูก แต่ว่ามันเป็นการนองเลือดที่ไม่สมควรจะให้มี ”(สรรพสิริ วิรัชศิริ, สัมภาษณ์, 23 ธันวาคม 2540)

สรรพสิริกล่าวถึงการเสนอข่าวอย่างเป็นทางการในเหตุการณ์นั้นว่า ได้ส่งผลกระทบต่อตนเอง “ผมจึงอยากจะวางหลักเกณฑ์ไว้ว่า เมื่อเราไม่รู้จะกำหนดกฎเกณฑ์อะไรขึ้นมา ก็ขอให้ดูสนามหลวงเป็นต้น แล้วลองคิดว่าหากเราต้องตัดหูทิพย์ ตาทิพย์ออกไป บอกได้เลยว่า เราคิดผิด ผมรู้ว่าการทำเช่นนี้ ไม่มีทางรอด แต่ว่าจิตสำนึกว่าเหล่านี้เป็นหน้าที่เราต้องเป็นผู้แทนคนอื่นอีก 50 ล้านคน เขาต้องมีสิทธิ์เห็นประกอบการตัดสินใจว่าใครถูกใครผิด เราไม่ใช่ไม่มี หน้าที่อะไรเลย เราไม่มีสิทธิ์ที่จะปิดบังบิดเบือนข่าว”

เนื่องจากสถานการณ์การเมืองในประเทศไทยไม่ค่อยมีความแน่นอน ดังนั้นผู้สื่อข่าวที่มีคุณค่า มักจะถูกผลกระทบในทางต่างๆ สรรพสิริกล่าวถึง การจะปกป้องในเรื่องนี้ว่า “ต้องพิจารณาไปยังผู้ที่มีอำนาจควบคุมการเสนอข่าวโทรทัศน์ในแต่ละสถานีว่า 1.ต้องขจัดความไม่รู้ 2.คนที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ เข้าใจผิด ไม่รู้ว่าสิ่งที่ทำอาจจะกลายเป็นโทษได้ เช่นการแถลงของอดีตนายกฯ เนื่องจากสิ่งที่ทำไม่ได้ผลตามที่ต้องการกลับส่งผลทำลายตัวเอง กรมประชาสัมพันธ์ไม่ทำข่าว

รถแก๊ส ผมโทรไปถึงอธิบดี นี่แหละครับเป็นสิ่งที่ทำไปด้วยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เขาคิดไม่ถึงว่าไม่เสนอไม่ได้เสียละ 3. เป็นการทำให้อภัยไม่ได้เลย คือความเจตนาไม่บริสุทธิ์ บิดเบือน อันนี้แก้คำให้อภัยไม่ได้เลย ทั้ง 3 อย่างนี้อาจจะแก้ได้ โดยให้ประชาชน ผู้เป็นเจ้าของประเทศมาเป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์หนึ่ง เราต้องให้ความรู้ทุกระดับ ผู้บริหารที่คิดว่าข่าวคืออะไร เหมือนรัฐธรรมนูญอังกฤษ ไม่ต้องเป็นลายลักษณ์อักษร เพราะเขารู้ว่าอะไรเป็นอะไร เราต้องให้ความรู้เท่าถึงการณ์หลายรัฐมนตรี หลายสส. แต่ก่อนเคยมีภาพพจน์ในทางบวก เดียวนี้เป็นลบไปหมด ส่วนเจตนาบิดเบือน ส่วนนี้แก้ไม่ได้เลย นอกจากประชาชนจะเป็นผู้จับผิด”(สรรพศิริ วิรัชศิริ, เอกสารสัมมนาวิชาการ คุณค่าข่าวโทรทัศน์ที่ถูกใจประชาชนไทย)

การทำหน้าที่สื่อสารมวลชนเป็นเหมือนกระจกสะท้อนความเป็นจริง หากกระจกบานนี้ไม่เป็นกลางแล้ว ก็จะสะท้อนภาพที่บิดเบี้ยวไปจากความเป็นจริง สรรพศิริเห็นว่า ถึงแม้ว่าสื่อมวลชนที่วางตัวเป็นกลาง จะต้องถูกทำลายแต่ยังคงสื่อมวลชนอื่นๆที่จะทำหน้าที่ต่อไป “เวลานี้ผมจึงพยายามพูดสื่อสารมวลชน เวลาผมเป็นบอร์ด เป็นผู้บังคับบัญชา หรือสอนหนังสือ ต้องสื่อสารมวลชนเป็นกระจกบานหนึ่ง อย่าไปกลัวมันตะกระจกแตก ดีไม่มีมันตะกระจกแตก กระจกขาดดินมัน ผมว่าอย่างนั้น ถ้าแตกก็ซื้อบานใหม่ได้ กระจกหนังสือพิมพ์มีตั้งหลายสิบบาน ทีวีกีมีตั้งหลายสิบช่อง มันไม่ใช่มาทุบกระจกได้ทุกบานเมื่อไหร่ “(สรรพศิริ วิรัชศิริ, เอกสารสัมมนาวิชาการ คุณค่าข่าวโทรทัศน์ที่ถูกใจประชาชนไทย)

ร.ศ.ดวงทิพย์ วรพันธ์ นักวิชาการสื่อสารมวลชน แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เห็นว่า “การวางตัวเป็นกลางของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสามารถทำได้ 6 วิธี คือ

1. ให้เวลาและโอกาสแก่บุคคลในข่าวถูกรณิเท่าเทียมกัน(Equal-time,Equal-Chance)
 2. ไม่เสนอข่าวด้านใดด้านเดียว(One-Side Presentation)
 3. ไม่แสดงความคิดเห็นของบุคลากรของฝ่ายข่าวปนในเนื้อข่าว
 4. ไม่ใช่คำเขียน คำอ่าน คำรายงานที่สื่อเจตนาว่า อคติ(Bias) ต่อบุคคล,ต่อหน่วยงานในข่าว
 5. พยายามสืบค้น ตรวจสอบพยานหลักฐานอ้างอิงมาใช้ประกอบการเสนอข่าวโดยต้องมั่นใจว่าหลักฐานนั้นๆ ถูกต้อง
 6. อาจใช้ความเห็นของผู้ดูหลายๆคน(Vox Pop) นำเสนอตามความเหมาะสม”
- (ดวงทิพย์ วรพันธ์, สัมภาษณ์, 6 มกราคม 2542)

หากพิจารณาจากกรณีของสรรพสิริแล้วจะเห็นว่า สรรพสิริได้นั้นเรื่องการไม่แสดงความคิดเห็นในข่าว รองลงมาก็คือไม่เสนอข่าวในลักษณะให้เกิดอคติต่อบุคคล และพยายามสืบค้นข้อมูลอ้างอิง ซึ่งเห็นได้จากการตั้งแผนกข้อมูลข่าวเมื่อทำงานในฝ่ายข่าวทีวี สถานีโทรทัศน์ช่อง นอกจากนี้มีการเสนอความเห็นหลายด้าน เช่น ของผู้เกี่ยวข้องในเหตุการณ์,ประชาชน ในขณะที่ สรรพสิริบริหารงานบริษัท ไทยโทรทัศน์ ในฐานะผู้จัดการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย